

Nr 204.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente, m. m.; given Stockholms slott den 31 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I särskilda propositioner till årets riksdag har framlagts ett flertal förslag i avlöningsfrågor, som föranleder ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente. De mest genomgripande av dessa förslag återfinnes i propositionerna nr 12 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. samt nr 107 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. I förevarande proposition föreslås att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ifrågavarande ändringarna i huvudsaklig överensstämmelse med ett såsom bilaga till statsrådsprotokollet i ärendet fogat författningsförslag.

I samband härmed förordas vissa andra ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente, bl. a. i fråga om häradshövdingens och vattenrättsdomares rätt att inneha bisysslor, löneförmåner under frivillig militärtjänstgöring samt storleken av sjötillägg, ekiperingshjälp och ekiperingsbidrag. Vidare föreslås höjningar av vissa andra särskilda ersättningar och förmåner.

Därjämte begäres riksdagens bemyndigande att vidtaga vissa motsvarande ändringar i övriga av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade avlöningsreglementen.

*Utdrag av protokollet över civilärenden hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31
mars 1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, frågor om *ändringar i gällande avlöningsreglementen m. m.* samt anför därvid följande.

I. Statens allmänna avlöningsreglemente.

Inledning.

I särskilda propositioner till årets riksdag har framlagts omfattande förslag i avlöningsfrågor, som föranleder ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente. De mest genomgripande av dessa förslag återfinnes i propositionerna nr 12 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. samt nr 107 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. Även i propositionerna nr 134 angående anslag till avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten m. m. samt nr 120 angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1952/53 har emellertid framlagts förslag, som i flera hänseenden påverkar innehållet i reglementet.

Inom civildepartementet har också vissa andra lönefrågor, som för sin lösning påkallar ändringar i reglementet, varit föremål för beredning.

Innan jag ingår på de särskilda ändringsförslagen, torde jag emellertid få till behandling upptaga frågan om inordnande under statens allmänna avlöningsreglemente av befattningshavare vid *Stockholms och Göteborgs högskolor*. Förenämnda proposition nr 12 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. har numera — med vissa mindre jämkningar som i detta sammanhang saknar betydelse — bifallits av riksdagen (r. skr. nr 103). I enlighet härmed skall bl. a. professors- och laboratorbefattningarna vid universiteten, de medicinska högskolorna samt Stockholms och Göteborgs högskolor inordnas under det för statsförvaltningen i allmänhet gällande lönesystemet.

Förslag till lönereglering för ifrågavarande personal lades fram av 1948 års universitetslönekommitté i betänkande den 17 oktober 1949 angående lönereglering för vissa befattningshavare vid universiteten och de statliga högskolorna (stencilerat). Betänkandet innefattade även förslag till de ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente, som enligt kommitténs mening föranleddes av löneregleringen för lärarna vid de statliga universiteten och högskolorna. Såsom närmare framgår av förenämnda proposition nr 12 till årets riksdag har betänkandet varit föremål för remissförfarande i vanlig ordning. Stockholms och Göteborgs högskolor omfattades inte av kommitténs förslag. Beträffande dessa högskolor förutsatte emellertid kommittén, att särskild utredning om deras inordnande i det statliga lönesystemet skulle komma till stånd. En sådan utredning har numera verkställts inom civildepartementet av statskommissarien K. E. Jerdenius såsom särskilt tillkallad sakkunnig.

Denna utredning, i fortsättningen benämnd *högskoleutredningen*, har den 29 februari 1952 avgivit betänkande angående vissa löne- och pensionsfrågor, som sammanhänger med löne- och pensionsregleringen för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. (stencilerat). Betänkandet har varit föremål för remissförfarande, varvid yttranden över här ifrågavarande delar har avgivits av statens lönenämnd, statskontoret, universitetskanslern, styrelsen för Stockholms högskola, styrelsen för Göteborgs högskola, Stockholms stadskollegium, Göteborgs stadskollegium samt Tjänstemännens centralorganisation. Tillfälle att avge yttrande i ärendet har därjämte beretts Sveriges laboratorers förening och Sveriges professorers förening.

Enligt de överenskommelser mellan i det ena fallet staten, Stockholms stad och Stockholms högskola samt i det andra fallet staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola om säkerställande av högskolornas verksamhet, som godkändes vid 1948 års riksdag (prop. 1948:219, statsutsk. utl. nr 146, r. skr. nr 326), har staten och angivna städer förbundit sig att ekonomiskt stödja och främja högskolorna. Avtalen förutsätter, att högskolorna bibehållas vid sin ställning såsom enskilda stiftelser under ledning av särskilda på i avtalen angivet sätt sammansatta styrelser. I fråga om högskolornas finansiering bestämmer avtalen, att av vederbörande högskolestyrelse upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för högskolan skall ingivas dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avger yttrande till Kungl. Maj:t. Sedan högskolornas anslagsbehov har underställts riksdagen, fastställs stat för högskolorna av Kungl. Maj:t. Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten inte täckes av högskolans egna medel — anslagssumman — skall vederbörande stad lämna ett årligt procentuellt bidrag. Vissa minimi- och maximibelopp för dessa bidrag har dock fastställts. Stockholms stads bidrag skall sålunda ej understiga 700 000 kronor eller överstiga 1 200 000 kronor för år. Motsva-

rande belopp är för Göteborgs stads vidkommande 275 000 kronor resp. 400 000 kronor (enligt de för budgetåret 1952/53 i prop. 1952:137 föreslagna huvudstaterna utgör Stockholms stads bidrag 1 200 000 kronor och bidraget från Göteborgs stad 322 000 kronor, medan statens andel belöper sig till 3 936 000 kronor resp. 691 000 kronor). Avtalen trädde i kraft den 1 juli 1949 och gäller till och med den 30 juni 1964. Uppsäges ej avtal av någondera parten minst två år före avtalstidens utgång, förlänges avtalets giltighetstid varje gång med femton år.

Bestämmelserna om nuvarande löne- och anställningsvillkor för högskolornas olika befattningshavarkategorier återfinnes i huvudsak i gällande grundstadgar och statuter för högskolorna. Dessutom finnes särskilda avlönings- och pensionsreglementen. Till anställningsvillkoren återkommer jag i det följande vid behandlingen av 5 §. I fråga om lönevillkoren gäller för professorer och övrig vetenskaplig personal i huvudsak samma bestämmelser som för motsvarande personal vid de statliga universiteten (jfr dock prop. 1952:12 s. 53—57). Beträffande den icke vetenskapliga personalen (biblioteks-, kansli- och vaktpersonal m. m.) skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1949 bestämmelserna i 3 avd. 1—4 och 9—10 kap. statens allmänna avlöningsreglemente samt därtill hörande stadganden i tilläggsbestämmelserna till nämnda avlöningsreglemente i tillämpliga delar lända till efterrättelse i den mån fråga är om tjänster som har upptagits på den av Kungl. Maj:t fastställda personalförteckningen. Sedermera har även de i 3 avd. 7 och 8 kap. av reglementet meddelade bestämmelserna angående sjukvård och begravningshjälp erhållit tillämpning på den lönegradsplacerade personalen vid högskolorna.

Högskoleutredningen har funnit det vara en naturlig konsekvens av den föreslagna löneregleringen för professorer och vissa andra akademiska lärare, att lönebestämmelserna för de befattningshavare vid Stockholms och Göteborgs högskolor, som omfattas av löneregleringen, till sitt innehåll nära anpassas efter vad som föreslås för motsvarande statliga tjänstemän. De speciella förhållanden, som föreligger vid högskolorna, anses endast behöva föranleda ett fåtal särbestämmelser i avlöningshänseende. Detta gäller enligt utredningens mening även i fråga om den icke vetenskapliga personalen, för vilken såsom förut har erinrats vissa bestämmelser i statens allmänna avlöningsreglemente jämte därtill hörande stadganden i tilläggsbestämmelserna i tillämpliga delar redan ländes till efterrättelse. Utredningen föreslår därför att de lärare vid ifrågavarande högskolor, som omfattas av den blivande löneregleringen, ävensom den redan lönegradsplacerade personalen vid högskolorna inordnas under statens allmänna avlöningsreglemente.

Förslaget att viss personal vid Stockholms och Göteborgs högskolor skall inordnas under statens allmänna avlöningsreglemente har biträtts eller lämnats utan erinran av *samtliga remissmyndigheter*.

Med hänsyn till den speciella ställning som Stockholms och Göteborgs högskolor numera intager i förhållande till staten och som bl. a. medför ett betydande statligt inflytande över dessa högskolors ekonomiska förhållanden, tillstyrker jag — i likhet med högskoleutredningen och remissmyndigheterna — att viss personal vid högskolorna fr. o. m. den 1 juli 1952 inordnas under statens allmänna avlöningsreglemente.

De särskilda författningsbestämmelserna.

I anslutning till vad jag i det föregående har anfört har inom civildepartementet upprättats förslag till *kungörelse om ändring i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436)*, vilket förslag torde få fogas såsom *bilaga* till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Med hänsyn till det generella bemyndigande att vidtaga vissa ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente, som Kungl. Maj:t har erhållit genom riksdagens skrivelse 1948:351, är det i och för sig inte påkallat att samtliga de föreslagna ändringarna underställes riksdagen. Jag har emellertid ansett praktiska skäl tala för att alla nu aktuella ändringar intages i författningsförslaget, även de som huvudsakligen är av formell natur.

Jag torde nu få övergå till att redogöra för innehållet i de föreslagna författningsbestämmelserna.

1 §.

Reglementets tillämpningsområde m. m.

Då den föreslagna löneregleringen för Stockholms och Göteborgs högskolor ej omfattar all personal vid högskolorna, blir det nödvändigt att särskilt ange de befattningshavare, som skall vara underkastade avlöningsreglementet. Högskoleutredningens förslag härutinnan avser, att dessa befattningshavare — såväl ordinarie som extra ordinarie — skall redovisas i särskilda personalförteckningar, som fastställas av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut. Däremot skall genom särskilt förordnande av Kungl. Maj:t avlöningsreglementets bestämmelser göras tillämpliga på extra befattningshavare vid högskolorna.

Vad utredningen sålunda har anfört och föreslagit har godtagits av remissmyndigheterna och föranleder inte heller från min sida någon erinran.

I de nu under 1 mom. b) meddelade bestämmelserna har gjorts vissa formella ändringar i anledning av att enligt kungörelsen 1951:719 kommunala och praktiska mellanskolor fr. o. m. den 1 juli 1952 skall kallas kommunala realskolor resp. praktiska kommunala realskolor.

2 §.

Lönegrader.

Enligt den av 1949 års tjänsteförteckningskommitté träffade förhandlingsöverenskommelsen (prop. 107, bil. 63) skall lönegrader och löneklasser för militära beställningshavare anslutas till de nu för civila tjänstemän angivna lönegraderna och löneklasserna. Vidare medför det i propositionen nr 120 framlagda förslaget om anställande av underbefälsaspiranter, att även militär aspirantlönegrad (Mf) skall kunna utnyttjas. Praktiska skäl talar för att i detta sammanhang samtliga lönegradsnummer (1—37 resp. 35) upptages för de olika militära anställningsformerna i den i 2 § intagna sammanställningen över tjänster (beställningar), vid vilka lön utgår enligt löneplanerna nr 1 eller 2.

3 §.

För reglementets tillämpning grundläggande bestämmelser.

I samband med de ändringar, som föreslås i reglementet i fråga om lönegradsbeteckningarna för militära beställningshavare, har bestämmelser om den extra furirsbeställningen i Mg 10 införts i vederbörliga paragrafer. På grund härav har den nuvarande föreskriften i 3 § 2 mom. andra stycket, att vad enligt reglementet gäller beträffande lönegraden Me 1 skall äga tillämpning jämväl beträffande lönegraden Mg 1, icke tagits med i författningsförslaget.

De i löneregleringen för professorer m. fl. ingående akademiska lärosätena har ansetts böra sammanfattas under den gemensamma beteckningen *universiteten och vissa högskolor*.

4 §.

Tjänsters inrättande och lönegradsplacering.

Enligt den i propositionen nr 107 redovisade förhandlingsöverenskommelsen (bil. 69) skall den reglerade befordringsgången för amanuenspersonal sluta i lönegraden Ce 25. Som en följd härav torde frågor om inrättande av extra ordinarie tjänster i lönegraden Ce 25 i fortsättningen inte böra underställas riksdagen. Det bör dock ankomma på Kungl. Maj:t och icke på vederbörande myndighet att besluta om inrättande av tjänster i Ce 25, i den mån fråga icke är om tjänst i den reglerade befordringsgången. Här förordad ändring av 4 § 1 mom. bör föranleda motsvarande jämkning av den i 4 § intagna särskilda bestämmelsen för bank- och fondinspektionen samt sparbanksinspektionen.

De föreslagna ändringarna i de särskilda bestämmelserna för försvaret föranledes dels av förhandlingsöverenskommelsen (bil. 63), dels av för-

slaget i propositionen nr 120 om inrättande av ordinarie furirsbeställningar vid armén.

Enligt de särskilda bestämmelserna för statens affärsdrivande verk äger Kungl. Maj:t inrätta ordinarie tjänster i lönegraderna Ca 1—23. Ordinarie tjänster i högre lönegrader inrättas och lönegradsplaceras av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut. För min del finner jag övervägande skäl tala för att riksdagens medverkan i fråga om de ordinarie tjänsterna vid affärsverken skall omfatta samma lönegradsnummer som i fråga om de extra ordinarie tjänsterna vid den allmänna civilförvaltningen. Det bör alltså ankomma på Kungl. Maj:t att inrätta ordinarie tjänster vid affärsverken i lönegraderna Ca 1—25.

En särskild fråga, som uppkommer på grund av förhandlingsöverenskommelsen, är spørsmålet i vilken utsträckning statens affärsdrivande verk skall äga inrätta och lönegradsplacera extra ordinarie tjänster. Enligt nu gällande bestämmelser omfattar deras befogenhet i nämnda hänseende lönegraderna Ce 1—30. Enligt förhandlingsöverenskommelsen skall lönegraden Ce 30 i fortsättningen inte utnyttjas för de normala karriärerna inom affärsverken.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 3 mars 1952 framhållit, att inom domänverket befogenheten att inrätta extra ordinarie tjänster huvudsakligen utnyttjas för utbildningstjänster eller för tjänster, som inte har visat sig vara av stadigvarande natur men för närvarande erfordras. Inom ett affärsdrivande verk med sådant rationaliseringsarbete, som för närvarande bedrivs inom domänverket, är det enligt styrelsens mening ett oeftergivligt villkor att verket kan självständigt förfoga över tillfälliga befattningar, och effekten härav kan inte bli den avsedda med mindre befogenheten även i fortsättningen får gälla åtminstone till och med den lönegrad, som innehaves av revirförvaltarna. Styrelsen framhåller, att nämnda rätt av domänstyrelsen har utnyttjats med vederbörlig försiktighet. Den högsta lönegrad, som hittills har tagits i anspråk vid styrelsens inrättande av tjänster, är jägmästargraden eller Ce 29.

Om jägmästarbefattningarna i samband med pågående tjänsteförteckningsrevision placeras i högre lönegrad än Ca 30, hemställer styrelsen, att i 4 § statens allmänna avlöningsreglemente sådana ändringar vidtages, att vid domänverket extra ordinarie befattning på samma löneplan och med högst samma lönegradsnummer som revirförvaltare även i fortsättningen må inrättas och lönegradsplaceras av styrelsen.

Med hänsyn till att de normala karriärerna för högre tjänstemän inom kommunikationsverken är avsedda att omfatta lönegraderna 25, 27, 29, 31 och 33 kan det ifrågasättas om anledning föreligger att i fortsättningen låta affärsverkens befogenhet att inrätta e. o. tjänster omfatta lönegraden 30. Å andra sidan talar starka skäl för att affärsverken erhåller något större

rörelsefrihet än hittills när det gäller lönevillkoren för personalen. Jag föreslår därför, att nämnda befogenhet från och med den 1 juli 1952 skall utsträckas till att omfatta jämväl lönegraden 31. Härvid förutsätter jag, att verksstyrelserna skall finna det angeläget att icke på detta område tillämpa lönesättningsprinciper, som avviker från de inom statsförvaltningen eljest tillämpade.

5 §.

Tjänstetillsättning.

Vid Stockholms och Göteborgs högskolor förekommer f. n. endast två huvudanställningsformer, nämligen fast anställning och anställning med förordnande antingen tills vidare eller för viss tid.

Den fasta anställningen har förbehållits högskolornas professorer. Av de bestämmelser, som reglerar professorernas anställningsvillkor, framgår att högskolorna i görligaste mån har sökt tillförsäkra innehavarna av professorsämbetena samma fasta ställning som utmärker de statsanställda professorerna. Innehavare av professorsämbete vid högskolorna har sålunda ej ansetts kunna skiljas från sin befattning under andra omständigheter än som för statlig professor skulle ha föranlett entledigande. Högskolornas professorsbefattningar är i likhet med motsvarande statliga befattningar i allmänhet pensionsberättigande.

Befattningarna inom laboratorsgraden — vilka tjänster före den 1 juli 1949 förekom endast vid Stockholms högskola — tillsattes tidigare genom förordnande för viss tid. Sedan sistnämnda tidpunkt tillsattes laboratorsbefattning genom förordnande tills vidare.

Även de till den icke vetenskapliga personalen hörande befattningshavarna anställas genom tillsvidareförordnande och kan alltså formellt sett entledigas efter uppsägning. Högskolorna har emellertid sökt bereda även denna personal en bättre skyddad ställning. Sålunda har vissa till denna kategori hörande befattningshavare vid Göteborgs högskola ansetts vara tillförsäkrade en mot ordinarie tjänst svarande anställning, innebärande bl. a. att entledigande inte skall komma i fråga under andra förhållanden än som föranleder avsättning från ordinarie statstjänst. Vissa av dessa befattningshavare har vidare tillförsäkrats pensionsrätt enligt för högskolornas fast anställda lärare eljest gällande pensionsbestämmelser.

Inordnandet under Saar av högskolornas befattningshavare bör enligt *högskoleutredningen* medföra, att de i reglementet tillämpade huvudanställningsformerna hädanefter kommer till användning. I likhet med vad som förutsattes i fråga om statsuniversitetet avses för de professorer och befattningshavare inom laboratorsgraden, vilka kommer att omfattas av löne-

regleringen, ordinarie tjänster, medan docenter och forskardocenter skall erhålla tidsbegränsad anställning såsom extra ordinarie tjänstemän. Även för den administrativa personalen avsedda tjänster skall enligt förslaget inrättas som ordinarie, när det anses konstaterat, att ett stadigvarande behov av tjänsterna föreligger. Frågan om ordinariesättning av dessa tjänster skall av högskolestyrelserna upptagas i samband med anslagsäskandena.

Vad angår den närmare innebörden av den ordinarie anställningsformen vid högskolorna erinrar utredningen, att beslutanderätten i fråga om inrättandet av fasta tjänster vid högskolorna har överflyttats på statsmakterna. Det av Kungl. Maj:t framlagda lönerregleringsförslaget avser vidare att skapa full likställighet i lönehänseende och i fråga om tjänstgöringsskyldighet för därav berörda befattningshavare vid de enskilda högskolorna och de statliga akademiska lärosätena. En naturlig följd av de ändrade förhållandena bör enligt utredningens mening vara att högskolornas ordinarie befattningshavare beredes i huvudsak samma trygghet i anställningen som motsvarande ordinarie statstjänstemän. I detta sammanhang anför utredningen, att varken staten eller vederbörande städer vid en uppsägning av ingångna avtal rörande högskoleverksamheten lärer komma att vidtaga åtgärder, som skulle ställa högskolorna inför oöverkomliga svårigheter. Den omständigheten att verksamheten vid högskolorna bygger på tidsbegränsade avtal bör alltså ej utgöra hinder för att personalen vid högskolorna erhåller en fastare anställning. Utredningen föreslår därför, att för de ordinarie tjänsterna vid högskolorna tillämpas samma anställningsform som beträffande ordinarie tjänst vid högre kommunal skola. Några bärande skäl för att därvid göra undantag för de administrativa tjänstemännen anses ej föreligga.

Den för ordinarie lärare vid högre kommunal skola gällande anställningsformen har den innebörden, att läraren kan av skolstyrelsen skiljas från sin befattning endast på grund av fel eller försummelse i tjänsten. Beslut om skiljande för alltid från befattningen skall dock underställas skolöverstyrelsen för prövning och godkännande (jfr § 79 stadgan för kommunala mellanskolor 1933:345). Motsvarande bestämmelser om disciplinära åtgärder mot högskolornas befattningshavare bör enligt utredningen intagas i högskolornas grundstadgar respektive statuter. Beslut om avsättning från ordinarie befattning bör för prövning och godkännande underställas Kungl. Maj:t.

Utredningens förslag att den ordinarie anställningsformen vid ifrågavarande högskolor skall erhålla samma innebörd som vid de högre kommunala skolorna har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran i *remissyttrandena*. Stadskollegiet i Stockholm uttalar dock, att i 5 § bör uttryckligen stadgas, att ordinarie befattningshavare vid Stockholms högskola icke må kunna skiljas från sin tjänst under andra omständigheter än

sådana som kan medföra avsättning från ordinarie statlig tjänst. *Statskontoret* framhåller, att det ekonomiska underlaget för verksamheten vid högskolorna enligt gällande avtal har säkrats endast för tiden intill år 1964. Med hänsyn härtill anser sig statskontoret svårligen i nuvarande läge kunna förorda, att förordnanden meddelas för längre tid än intill avtalstidens utgång. Förhandlingar bör emellertid enligt statskontorets mening upptagas med Stockholms och Göteborgs städer i syfte att erhålla garantier för att dessa båda kommuner jämväl efter de nu gällande avtalens utgång skall lämna bidrag i den utsträckning, som har varit avsedd vid avtalens tillkomst. Endast under förutsättning att sådana garantier skapas, kan förslaget godtagas. För övrigt förutsätter ämbetsverket, att en ordinariesättning av tjänster endast skall komma i fråga, då alldeles särskilda skäl kan åberopas härför.

Tjänstemännens centralorganisation (TCO) understryker utredningens uttalanden om att högskolornas ordinarie befattningshavare beredes i huvudsak samma trygghet i anställningen som motsvarande ordinarie stats-tjänstemän samt att något undantag härvid inte bör komma i fråga för de administrativa tjänstemännen. TCO ansluter sig till utredningens förslag, att den ordinarie anställningsformen ges samma innebörd som beträffande ordinarie tjänst vid högre kommunal skola. TCO förutsätter härvid, att den ordinarie anställningsformens innebörd kommer till klart uttryck i författningsbestämmelser.

De betänkligheter, som statskontoret har anfört mot användandet vid Stockholms och Göteborgs högskolor av samma ordinarie anställningsform som vid de högre kommunala skolorna är värda allt beaktande. Beträffande professorerna och lärarna i laboratorgraden finner jag dock med hänsyn till den för professorerna nu tillämpade anställningsformen övervägande skäl tala för att frågan löses i enlighet med högskoleutredningens förslag. I fråga om den icke vetenskapliga personalen anser jag en viss försiktighet böra iakttagas med inrättande av ordinarie tjänster. Däremot anser jag mig i princip böra tillstyrka att även i fråga om denna personal den ordinarie anställningsformen ges den innebörd, som utredningen har föreslagit. Närmare bestämmelser om anställningsformer torde böra meddelas i vederbörande grundstadgar. Särskilda övergångsbestämmelser för nuvarande befattningshavare kan därvid finnas erforderliga.

6 §.

Förening av lönegradsplacerade tjänster m. m.

Universitetslönekommittén har framhållit, att det i vissa fall kan komma i fråga att förena tjänst som docent eller forskardocent med ordinarie tjänst

i samma eller högre lönegrad. Emellertid är enligt avlöningsreglementet förening av extra ordinarie tjänst med ordinarie tjänst i samma eller högre lönegrad inte tillåten. Då det måste anses vara ett önskemål, att övergång från tjänst utom den akademiska banan till docenttjänst underlättas, föreslår kommittén under 6 § en särbestämmelse, som möjliggör nyss angivna slag av tjänsteförening. Kommittén erinrar, att någon särbestämmelse däremot inte erfordras för förening av tjänst med tjänst såsom extra docent eller extra forskardocent, enär medgivande härtill kan lämnas i den ordning som avses i 6 § 2 mom. b) statens allmänna avlöningsreglemente.

Kommittén föreslår vidare, att i 6 § skall införas en föreskrift, motsvarande nu gällande medgivande för musikdirektörerna vid universiteten att med sin befattning förena tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat, därest tillstånd härtill meddelas av kanslern efter prövning att tjänsteföreningen inte anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid universitetet. Bestämmelsen har avfattats efter förebild av avlöningsreglementets särskilda föreskrift angående tjänsteförening för ordinarie lärare vid musikhögskolan, med bibehållande av villkoret om inhämtande av kanslerns medgivande.

Högskoleutredningen har erinrat, att det nära sambandet mellan de enskilda högskolorna och respektive städer har lett till att vid högskolorna har inrättats professurer med vilka har förenats chefskap för vetenskapliga och kulturella institutioner hos vederbörande kommun. Motsvarande tjänsteförening förekommer även beträffande docentbefattningar. Då det torde vara av stor betydelse för forskningen och undervisningen vid högskolorna, att dessa även i fortsättningen kan knyta vid sig vetenskapsidkare, som är innehavare av dylika kommunala eller enskilda befattningar, har utredningen förordat, att i 6 § intages en bestämmelse rörande sådan tjänsteförening, och därvid förutsatt, att tillstånd skall lämnas av universitetskanslern.

I anledning av sistberörda förslag har *statskontoret* påpekat, att genom där avsedd tjänsteförening befattningshavaren skulle kunna förena en statlig och en kommunal pensionsrätt utan att de för statens tjänstemän tillämpade grunderna för reglering av sammanträffande förmåner skulle kunna tillämpas. För att förebygga dylika konsekvenser bör enligt statskontorets mening, för den händelse den kommunala befattningen är förenad med rätt till pension, vederbörande förordnas endast som extra docent eller extra forskardocent.

Statens lönenämnd framhöll i sitt utlåtande över universitetslönekommitténs betänkande, att det av kommittén föreslagna stadgandet borde kompletteras på sådant sätt, att med tjänst som docent eller forskardocent skulle utan särskilt tillstånd kunna förenas extra ordinarie lektorstjänst.

Av skäl som statskontoret har anfört kan jag inte biträda högskoleutredningens förslag att extra ordinarie docent- eller forskardocenttjänst vid Stockholms och Göteborgs högskolor skall kunna förenas med ordinarie kommunal befattning i samma eller högre lönegrad. En docent eller forskardocent, som redan innehar ordinarie statlig tjänst i samma lönegrad som eller i högre lönegrad än den för docenttjänsten gällande, är därmed tillförsäkrad pensionsförmåner som är minst lika gynnsamma som de som följer med extra ordinarie docenttjänst. Med hänsyn härtill kan jag inte finna behov föreligga av en generell föreskrift om förenande av extra ordinarie docent- eller forskardocenttjänst med sådan ordinarie tjänst. Innehavare av ordinarie eller extra ordinarie tjänst i samma eller högre lönegrad bör i stället — vare sig denna tjänst är statlig eller kommunal — anställas såsom extra docent eller extra forskardocent. Föreskrift om att särskilt tillstånd inte fordras för sådan tjänsteförening har införts i reglementet. I övrigt torde frågor om tjänsteförening få bedömas enligt de allmänna bestämmelserna i 6 § reglementet.

Jag vill framhålla, att en extra docent eller forskardocent, som innehar annan ordinarie tjänst eller extra ordinarie tjänst, givetvis avstår samtliga med sistnämnda tjänst förenade avlöningsförmåner under docentförordnandet. Å andra sidan får han enligt gällande statliga pensionsbestämmelser tillgodoräkna tiden för docentförordnandet för tjänstårsberäkning i pensionshänseende.

Vad universitetslönekommittén har föreslagit i fråga om tjänsterna såsom director musices vid universiteten föranleder inte någon erinran från min sida.

7 §.

Förening av tjänst med tjänstebefattning eller uppdrag.

Enligt 1 mom. av denna paragraf fordras särskilt tillstånd för förening av ordinarie eller extra ordinarie tjänst med tjänstebefattning eller därmed jämförligt uppdrag i andra fall än i 6 § avses (gäller i huvudsak förening av lönegradsplacerade tjänster) eller med uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk, bolag, förening eller inrättning, som har till ändamål att driva rörelse inom industri, handel, transport-, bank- eller försäkringsväsen eller annan näringsgren eller vars verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte. Tillstånd fordras dock inte, om den som äger bevilja tillståndet har tillsatt tjänstebefattningen eller meddelat uppdraget. Tillstånd beviljas av vederbörande myndighet, såvitt fråga är om tjänst med lönegradsbeteckning Ca eller Ce och något av lönegrads-

numren 1—30, samt eljest av Kungl. Maj:t. Undantag från denna huvudregel förekommer inom olika verksamhetsområden.

De ändringar, som jag föreslår i det följande, berör dels de allmänna bestämmelserna, dels de särskilda bestämmelserna för domstolsväsendet, försvaret och läroverken m. fl. läroanstalter. Vidare tillkommer i anledning av den i det föregående omnämnda löneregleringen för professorer m. fl. en särskild bestämmelse för universitet och vissa högskolor.

Tillfälligt förenande av tjänst med annan tjänst. Sedan marinläkaren av 1. graden S. A. Camp i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om tillstånd att för tiden den 6 mars—5 april 1951 under ordinarie provinsialläkarens i Karlskrona provinsialläkardistrikt sjukdom få förena vikariat å denna befattning med sin tjänst som marinläkare av 1. graden vid marinläkarkåren, uttalade *riksräkenskapsverket* och *statens lönenämnd* i särskilda utlåtanden i ärendet, att 7 § statens allmänna avlöningsreglemente var tillämplig i ifrågavarande fall. Med hänsyn härtill fordrades på grund av de för försvaret gällande särskilda bestämmelserna under nämnda paragraf Kungl. Maj:ts tillstånd för förening av marinläkartjänsten med förordnandet att uppehålla provinsialläkartjänst. Nämnda myndigheter förklarade sig inte ha något att erinra mot att sådant tillstånd meddelades.

Medicinalstyrelsen och försvarets civilförvaltning ansåg däremot, att ifrågavarande ansökning inte påkallade någon Kungl. Maj:ts åtgärd under förmenande att det i förevarande fall inte var fråga om sådan tjänsteförening eller förening av tjänst med tjänstebefattning eller uppdrag, varom stadgas i 6—7 §§ statens allmänna avlöningsreglemente. Medicinalstyrelsen framhöll, att sedan lång tid tillbaka förordnanden har meddelats militärläkare att under kortare tid bestrida provinsialläkartjänster. Ett upphörande av denna praxis skulle, med nu rådande läkarbrist, medföra väsentliga olägenheter beträffande uppehållande av ett flertal dylika tjänster vid ordinarie innehavares semester eller sjukdom.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 12 oktober 1951 låtit vid Camps förenämnda tjänsteförening bero. Det synes mig emellertid vara av praktiska skäl olämpligt att ärenden rörande tjänsteförening av ifrågavarande art underställes Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. I detta sammanhang bör beaktas att medicinalstyrelsen sedan lång tid tillbaka har meddelat militärläkare förordnanden att under kortare tid bestrida provinsialläkartjänster. Rätten att avgöra dessa slag av ärenden bör utan olägenhet kunna delegeras till viss av Kungl. Maj:t bestämd myndighet. Då emellertid skäl för en dylik åtgärd undantagsvis kan föreligga även i andra fall än det här avsedda, synes såväl de allmänna bestämmelserna i 7 § reglementet som de i samma paragraf meddelade bestämmelserna för försvaret böra ändras så att Kungl. Maj:t erhåller möjlighet att delegera sin rätt att medge

tjänsteförening till lämplig myndighet, då fråga är om tillfälligt uppehållande av annan tjänst. Jag förutsätter att denna möjlighet endast skall användas för speciella fall, då praktiska skäl talar för att en tjänsteförening medges. Givet är att en sådan tjänsteförening endast bör få avse begränsade tidsperioder.

Rätt för häradshövding eller vattenrättsdomare att med tjänsten förena vissa uppdrag. Vid häradshövdingarnas inordnande från och med den 1 juli 1943 under civila avlöningsreglementet infördes på förslag av 1937 års domsagoutredning ovillkorligt förbud för häradshövding att åtaga sig uppdrag eller befattning, som avsågs i 4 § 2 mom. civila avlöningsreglementet, samt skiljemannauppdrag, som inte avsåg uppdrag som ordförande eller ensam skiljedomare (prop. 1942:252, 1943:198 och 1943:285). Enligt en övergångsbestämmelse gäller dock förbudet under de tio första åren efter löneregleringens ikraftträdande inte sådana uppdrag, som innehades vid tiden för ikraftträdandet. Kungl. Maj:ts tillstånd utgör dock i sistnämnda fall villkor för fortsatt innehav av ett uppdrag, om sådant tillstånd såvitt angår andra tjänstemän erfordras på grund av avlöningsreglementets bestämmelser. Motsvarande bestämmelser infördes samtidigt för vattenrättsdomarna. Vattenrättsdomare, som vid utgången av juni 1943 innehade ordinarie vattenrättsdomarbefattning, undantogs dock helt från det ovillkorliga förbudet.

Motiven till förbudets införande framgår i vad avser häradshövdingarna av följande uttalande av dåvarande chefen för justitiedepartementet (prop. 1942:252, s. 42).

I 4 § 2 mom. civila avlöningsreglementet stadgas förbud för dem som äro underkastade reglementet att utan särskilt, beträffande högre tjänstemän av Kungl. Maj:t meddelat tillstånd mottaga uppdrag såsom styrelseledamot eller tjänsteman hos verk, bolag, förening eller inrättning, vars verksamhet har huvudsakligen ekonomiskt syfte, eller annat därmed jämförligt uppdrag. Domsagoutredningens förslag innebär, att för häradshövdingar skall gälla ett ovillkorligt förbud att mottaga icke blott dylikt uppdrag utan även skiljemannauppdrag, såvida det ej meddelas av offentlig myndighet. Häradshövdingarna skulle sålunda i fråga om rätten att mottaga uppdrag utom tjänsten bliva likställda med justitieråd och regeringsråd. För de av utredningen förordade bestämmelserna tala otvivelaktigt principiella skäl av synnerlig styrka. Det är såsom utredningen framhållit av särskild vikt, att en häradshövding är oberoende i ekonomiskt hänseende och att anledningar till misstanke om bristande oväld undanröjas. Framhållas må även, att de löneförmåner som enligt förslaget tillerkännas häradshövdingarna i viss mån äro avvägda med hänsyn till att restriktioner av ifrågavarande slag skola fastställas. Jag delar på grund härav utredningens uppfattning, att ovillkorligt förbud bör stadgas för häradshövding att mottaga sådana uppdrag som avses i 4 § 2 mom. civila avlöningsreglementet. Även i fråga om skiljemannauppdragen synas restriktioner vara på angivna grunder motiverade.

Vid riksdagsbehandlingen godtofs i princip förslaget »med hänsyn till vikten av att häradshövdingarna intaga en i förhållande till enskilda intressen oberoende ställning» (sammansatt stats- och första lagutskotts utl. 1942 nr 3).

Vid 1947 års löneroglering fick bestämmelserna om häradshövdingarnas och vattenrättsdomarnas bisysslor sin nuvarande utformning, som i sak ansluter sig till vad som blev gällande den 1 juli 1943 dock med ett undantag. I författningsrummet infördes nämligen, i anledning av en av statens hyresråd gjord framställning, ett tillägg, varigenom undantages uppdrag såsom ordförande eller suppleant för ordförande i hyresnämnd. För sådant uppdrag gäller alltså numera inte det ovillkorliga förbudet.

Nu gällande undantagsbestämmelse för häradshövding och vattenrättsdomare återfinnes i andra stycket av de för högsta domstolen, regeringsrätten, häradsrätterna och vattendomstolarna meddelade särskilda bestämmelserna i 7 § reglementet och har följande lydelse.

Med tjänst såsom häradshövding eller vattenrättsdomare må icke förenas tjänstebefattning eller uppdrag, som avses i 1 mom., med undantag för uppdrag såsom ordförande eller suppleant för ordförande i hyresnämnd. Med sådan tjänst må ej heller förenas skiljemannauppdrag annat än såsom ordförande eller ensam skiljedomare.

De särskilda bestämmelserna till 3 § övergångsbestämmelserna till reglementet (1948:543) upptar de tidigare omnämnda övergångsföreskrifterna, vilka har följande lydelse.

Den i 7 § reglementet meddelade särskilda bestämmelsen för häradsrätterna och vattendomstolarna skall icke äga tillämpning före den 1 juli 1953 beträffande den, som den 30 juni 1943 innehade ordinarie tjänst såsom häradshövding, såvitt angår befattning eller uppdrag, som han innehade vid sistnämnda tidpunkt, och ej heller gälla beträffande den, som den 30 juni 1943 innehade ordinarie tjänst såsom vattenrättsdomare.

Styrelsen för svenska sparbanksföreningen har hemställt om sådan ändring av avlöningsreglementet, att det stadgade förbudet för häradshövdingar att åtaga sig uppdrag eller befattning, som sägs i 7 §, inte skall avse uppdrag att vara ordförande eller ledamot i sparbanks styrelse, att för sådana uppdrag de allmänna bestämmelserna i 7 § skall gälla, samt att, om denna hemställan inte skulle vinna bifall, den i 3 § övergångsbestämmelserna stadgade tidsfristen till den 1 juli 1953 för behållande av den 30 juni 1943 innehaft uppdrag måtte upphävas, såvitt angår här nämnda sparbanksuppdrag. Styrelsen har därvid anfört bl. a. följande.

Alltsedan sparbanksrörelsens uppkomst i Sverige har det i många fall förekommit, att häradshövdingar varit ordförande eller ledamöter i sparbanksstyrelser. Detta förhållande har utan tvivel varit till stort gagn för sparbankerna, vilka härigenom fått tillfälle att tillgodogöra sig den juridiska sakkunskap, erfarenhet samt kännedom om person- och fastighetsför-

hållanden, som häradshövdingarna inneha. Även för häradshövdingarna torde det ha varit av stor betydelse att komma i närmare kontakt med traktens ekonomiska liv genom sparbanksrörelsen, vilken, även om den har sådant ekonomiskt syfte som avses i 7 § 1 mom. statens allmänna avlöningsreglemente, dock samtidigt har ett starkt ideellt inslag.

För sparbankerna framstår det såsom önskvärt att, såsom före 1 juli 1943 var fallet, möjlighet beredes för häradshövdingar att mottaga ifrågasvarande uppdrag. Skäl torde föreligga att anse sparbankerna intaga en särställning bland de företag, som falla under 7 § 1 mom. statens allmänna avlöningsreglemente. Det ekonomiska syfte, som där anges såsom karakteriserande, är i fråga om sparbankerna av ett speciellt slag, nämligen det allmännyttiga syftet att befordra sparandet och i allmänt intresse förvalta sparmedel, allt utan enskilda vinstintressen. De skäl, som kunna anföras mot domares engagerande i företag för ekonomisk verksamhet av mera privat natur, torde därför icke föreligga i fråga om sparbanksverksamheten. Någon olägenhet ur allmän synpunkt har veterligen inte heller uppkommit till följd av att häradshövdingar innehaft uppdrag av ifrågasvarande slag. Det för övriga statstjänstemän gällande villkoret av Kungl. Maj:ts tillstånd erbjuder i allt fall möjlighet att tillfredsställande bevaka det allmänna intresse, som avses med bestämmelserna i avlöningsreglementet.

I ärendet har justitiekanslersämbetet och Svea hovrätt avgivit infordrade utlåtanden.

Justitiekanslersämbetet påpekar till en början, att tillstånd för stats-tjänsteman att inneha uppdrag som ordförande eller ledamot i styrelse för sparbank inte torde ha fordrats enligt 1921 års avlöningsreglemente (nr 451). I 1939 års civila avlöningsreglemente intogs emellertid — på förslag av 1926 års bisysslosakkunniga — bisysslobestämmelser, som även omfattade sådana uppdrag. Varken i bisysslosakkunnigas förslag eller vid den därefter följande behandlingen av frågan torde det ha särskilt uppmärksamrats, om bisyssla i sparbank skulle bedömas på samma sätt som bisysslor i andra ekonomiska företag. I fortsättningen framför ämbetet sina synpunkter på sistnämnda fråga och anför i huvudsak följande.

Såsom styrelsen för Svenska sparbanksföreningen anfört intaga sparbankerna en särställning bland de ekonomiska företag, i vilkas styrelser häradshövding ej får medverka. De skäl, som kunna anföras mot domares engagerande i dessa företag, torde knappast föreligga i fråga om sparbanksverksamheten. Att ordförande- eller ledamotskap i en sparbanksstyrelse skulle påverka en häradshövdingssjälvständighet eller hans oberoende i ekonomiskt hänseende eller ge upphov till misstankar om bristande oväld lärer sålunda icke med fog kunna göras gällande. Några olägenheter av att en domare innehaft uppdrag av förevarande slag torde icke heller ha framträtt. Tvärtom lär det på olika sätt ha varit till gagn för domareverksamheten, att en häradshövding förvärvat den erfarenhet i skilda hänseenden, som kan följa med deltagandet i ledningen av en sparbank. Erinras må, att vissa motionärer vid behandlingen i riksdagen 1942 av löneförslaget rörande häradshövdingar framhöllo vikten av att domaren icke helt uteslutes från varje kontakt med det praktiska livet.

Tydligt är, att bifall till den i första hand gjorda hemställan innebär

ett visst avsteg från förutsättningarna för den av 1942 års riksdag beslutade löneställningen för häradshövdingarna, nämligen den att häradshövdingarna skola vara »helt förbjudna att inneha enskilda uppdrag» av det slag som i betänkandet angivits (domsagoutredningen sid. 34). Att märka är emellertid, att det avsteg som göres i själva verket icke torde kunna anses egentligen rubba den intagna principståndpunkten, enär sparbanker icke äro att likställa med de företag som eljest avses med bisyssleförbudet. Ett lättande av det ovillkorliga förbudet i förevarande avseende — Kungl Maj:ts tillstånd skulle alltså fördras — har också en begränsad räckvidd.

Svea hovrätt har på de skäl, som justitiekanslersämbetet har åberopat, tillstyrkt bifall till framställningen.

Av det sagda framgår, att såväl justitiekanslersämbetet som Svea hovrätt tillstyrkt, att de särskilda bestämmelserna till 7 § statens allmänna avlöningsreglemente ändras så att Kungl. Maj:t kan dispensera från förbudet för häradshövding att inneha uppdrag av ifrågavarande slag, varvid justitiekanslersämbetet särskilt framhållit att sparbanker enligt ämbetets mening inte är att likställa med de företag, som eljest avses med bisyssleförbudet. En inom civildepartementet gjord undersökning synes utvisa, att ett flertal häradshövdingar redan nu, med stöd av övergångsbestämmelserna, innehar uppdrag i sparbank eller i andra allmänna och enskilda inrättningar. Under hand har framförts önskemål om att häradshövdingarna även skall kunna lämnas tillstånd att inneha uppdrag i virkesmätningsförening eller kontrollnämnd hos sådan förening.

För egen del anser jag, att det nuvarande ovillkorliga förbudet för häradshövding eller vattenrättsdomare att inneha bisysslor, som avses i 7 § 1 mom. avlöningsreglementet, bör kunna något uppmjukas. Det bör i detta sammanhang framhållas, att någon motsvarighet till detta ovillkorliga förbud inte är stipulerat i vad avser lagfaren ledamot av rådhusrätt. För sådan ledamot finnes bestämmelser om rätt att inneha bisysslor meddelade i 9 § kungörelsen den 31 oktober 1947 (nr 825) med vissa bestämmelser angående rådhusrätt och magistrat. Bestämmelserna ansluter sig i huvudsak till vad som gäller enligt statens allmänna avlöningsreglemente för ordinarie och extra ordinarie statstjänstemän i allmänhet. Vederbörande hovrätt kan således medge en borgmästare eller annan lagfaren ledamot av rådhusrätt rätt att inneha tjänstebefattningar eller uppdrag utan annat undantag beträffande bisysslornas art än att vederbörande inte får mot ersättning tillhandagå allmänheten med utförande av juridiska eller liknande uppdrag utom skiljemannauppdrag. I vissa fall är tillstånd inte erforderligt. Har statlig myndighet eller stad, där befattningshavaren är anställd, tillsatt befattningen eller meddelat uppdraget, erfordras inte tillstånd i annat fall än då befattningen är uppförd å kommunens stat med lön. Härmed undantages inte bara uppdrag som ordförande eller suppleant

för ordförande i hyresnämnd utan även en mängd andra uppdrag, som meddelas av statliga eller kommunala myndigheter.

För hovrättsråd gäller samma bestämmelser som för statstjänstemän i allmänhet enligt 7 § 1 mom. avlöningsreglementet. För justitieråd och regeringsråd är däremot stadgat ett ovillkorligt förbud mot att inneha bisysslor av det slag, som avses i 7 § 1 mom. Med sådana tjänster får inte heller förenas skiljemannauppdrag.

Bestämmelsen i 7 § beträffande häradshövdingar har ur rättssäkerhets-synpunkt motiverats med kravet på häradshövdingarnas oberoende i ekonomiskt hänseende. De bör intaga en i förhållande till enskilda intressen oberoende ställning. Ur denna synpunkt sett kan det enligt min mening inte föreligga några starka skäl för att upprätthålla ett ovillkorligt förbud även i vad avser uppdrag i en verksamhet, som inte har huvudsakligen ekonomiskt syfte. Jag föreslår därför, att bestämmelsen ändras så, att häradshövding skall kunna — givetvis i förekommande fall efter tillstånd av Kungl. Maj:t — inneha tjänstebefattning eller därmed jämförligt uppdrag, om arbets- eller uppdragsgivaren inte är verk, bolag, förening eller inrättning, vars verksamhet har huvudsakligen ekonomiskt syfte (f. n. är endast uppdrag som ordförande eller suppleant för ordförande i hyresnämnd tillåtna).

Beträffande sparbanksuppdragen delar jag justitiekanslersämbetets och sparbanksföreningens uppfattning, att sparbankerna genom verksamhetens art och syfte intager en särställning bland de ekonomiska företag, som avses med bisyssleförbudet. Jag tillstyrker därför att häradshövding må, efter särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t, inneha sådana uppdrag. Detsamma bör enligt min mening gälla i fråga om uppdrag som ordförande eller suppleant för ordförande i virkesmättningsförening eller i kontrollnämnd med uppgift att pröva klagan över auktoriserad virkesmätning. Med hänsyn till det syfte, som dessa föreningar och kontrollnämnder tjäna, bör det ur rättssäkerhetssynpunkt inte kunna resas allvarigare betänkligheter mot att häradshövding beredes möjlighet att med sin tjänst förena uppdrag som ordförande eller suppleant för ordförande i sådan förening eller nämnd.

Vad nu sagts bör äga motsvarande tillämpning på vattenrättsdomare.

Förening av lärartjänst med uppdrag såsom biträde (sekreterare) på rektorsexpedition. I en av skolöverstyrelsen tillstyrkt framställning har rektorn vid samrealskolan i Strömstad A. von Proschwitz föreslagit, att i de under 7 § meddelade särskilda bestämmelserna för läroverk m. fl. läroanstalter skall intagas en särskild föreskrift att utan särskilt tillstånd må med lärartjänst förenas av vederbörande rektor meddelat uppdrag som biträde på rektorsexpeditionen.

Jag har inte något att erinra mot den föreslagna ändringen, som enligt vad som har upplysts står i överensstämmelse med tillämpad praxis.

11 §.

Tjänstemans skyldighet att uppehålla annan tjänst m. m.

Den för universiteten och vissa högskolor införda särbestämmelsen innebär såsom universitetslönekommittén har framhållit i stort sett endast ett stadfästade av vad som redan nu tillämpas.

Enligt universitetslönekommitténs förslag skulle i denna paragraf även intagas en särskild bestämmelse om att extra eller extra ordinarie forskar-docent må, då synnerliga skäl föreligger, kunna förordnas att *efter eget åtagande* upprätthålla professorstjänst eller tjänst såsom laborator (motsvarande). En dylik föreskrift synes ha sin plats i universitetsstatuterna och motsvarande bestämmelser.

13 §.

Ordinarie tjänstemans förflyttningsskyldighet.

Universitetslönekommittén har erinrat, att universitetslärarna f. n. inte är underkastade förflyttningsskyldighet. Detta är däremot fallet i fråga om fackhögskolornas lärare, för vilka 13 § avlöningsreglementet gäller. Tillräcklig anledning att vid de förras inordnande under avlöningsreglementet införa en särbestämmelse på denna punkt har kommittén inte ansett föreligga.

Akademiska konsistoriet i Uppsala framhöll i anledning härav i utlåtande över kommitténs betänkande, att ordinarie akademiska lärare måste lägga upp undervisnings- och forskningsarbete, institutionsplanering o. s. v. på lång sikt. För kontinuiteten i det vetenskapliga arbetet på institutioner och seminarier är det nödvändigt, att lärarna inte behöver riskera oväntade förflyttningar. Konsistoriet har därför inte kunnat dela kommitténs mening, att tillräcklig anledning skulle saknas att vid inordnande av universitetslärarna i Saar införa en särbestämmelse på denna punkt. Därest likväl stadgandet i 13 § skulle bli tillämpligt på desamma, förutsätter konsistoriet såsom självklart, att det tillämpas endast med den största varsamhet samt efter vederbörande universitets eller högskolas tillstyrkande i det särskilda fallet. Omregleringar av befattningar bör enligt konsistoriets mening i regel ske först i samband med befattningshavares avgång.

Högskoleutredningen har beträffande Stockholms och Göteborgs högskolor uttalat, att även de enskilda högskolornas ordinarie befattningshavare bör åläggas viss förflyttningsskyldighet, därest de i enlighet med förslaget erhåller en fastare anställning. Innehavare av lärarbefattning skall dock endast vara skyldig underkasta sig förflyttning till statsuniversitet

eller sådan högskola, som avses i utredningens förslag under 3 § 1 mom. andra stycket statens allmänna avlöningsreglemente. Annan befattningshavare vid högskolorna bör enligt utredningens mening däremot förpliktas att tåla förflyttning jämväl till annat statligt verk. Förflyttningsskyldigheten skall kunna göras gällande endast under vissa i författningsförslaget angivna förutsättningar, bl. a. omorganisation, samt förutsätta beslut av Kungl. Maj:t. Att i nu förevarande sammanhang införa skyldighet för lärare vid universitet och statlig högskola att låta förflytta sig till lärartjänst vid de enskilda högskolorna har utredningen ansett inte böra komma i fråga (jfr prop. 1951:112 sid. 25).

Statskontoret kan inte finna tillräckliga skäl föreligga för att särskilt begränsa förflyttningsskyldigheten för högskolornas lärare.

Statens lönenämnd förklarar, att nämnden inte har något att erinra mot utredningens förslag i fråga om de ordinarie lärarna. I fråga om övriga befattningshavare erinrar lönenämnden, att innehavare av statlig tjänst, vilken har tillsatts medelst fullmakt eller konstitutorial, enligt de allmänna bestämmelserna i 13 § avlöningsreglementet är pliktig att låta förflytta sig till ordinarie tjänst vid annat verk, å vilken reglementet är tillämpligt, där Kungl. Maj:t så prövar lämpligt. Föreskrift att förflyttningen skall vara betingad av omorganisation e. d. är således inte meddelad. Med hänsyn härtill vill lönenämnden ifrågasätta, huruvida inte beträffande nu ifrågasvarande tjänstinnehavare vid Stockholms och Göteborgs högskolor bestämmelserna — såväl sakligt som formellt — bör närmare anpassas till de allmänna bestämmelserna i 13 § reglementet.

I och med att universitetslärarna underkastas statens allmänna avlöningsreglemente bör de i 13 § reglementet meddelade bestämmelserna bli tillämpliga å dem liksom de f. n. gäller för fackhögskolornas lärare. I likhet med statskontoret finner jag inte skäl föreligga att reglera förflyttningsskyldigheten för de ordinarie lärarna vid Stockholms och Göteborgs högskolor på annat sätt än förflyttningsskyldigheten för motsvarande lärare vid universiteten och de statliga högskolorna. I övrigt har vid författningsbestämmelsernas utformande beaktats vad lönenämnden anfört. Ändringarna i de särskilda bestämmelserna för läroverk m. fl. läroanstalter är av formell natur.

14 §.

Ordinarie tjänstemans avgångsskyldighet m. m.

De föreslagna ändringarna är av formell art och beror på omläggningen av det militära lönegradssystemet.

19 §.

Avlöningsförmåner av olika slag. Sammanträffande av förmåner.

I fråga om motiveringen till punkt 1 av de föreslagna särskilda bestämmelserna för universiteten och vissa högskolor torde jag få hänvisa till propositionen nr 12 till innevarande års riksdag (s. 43, 44 och 63). Föreskriften under punkt 2 torde icke erfordra någon särskild kommentar.

I punkt 1 av de särskilda bestämmelserna för läroverk m. fl. läroanstalter stadgas, att innehavare av sådan rektors- eller lärartjänst vid allmänt läroverk, med vilken rätt till särskilda förmåner är förenad, skall vidkännas avdrag å lönen med belopp motsvarande de särskilda förmånernas värde enligt uppskattning i behörig ordning. Vad genom donation av enskild har tillförsäkrats innehavare av sådan tjänst, i syfte att bereda denne särskild förmån utöver honom eljest tillkommande avlöningsförmåner, skall likväl inte föranleda sådant avdrag.

Vid 1951 års lönereglering för lärarna vid vissa statsunderstödda privata läroanstalter (prop. 1951:112, statsutsk. utl. nr 129; r. skr. nr 220; ävensom prop. nr 190; statsutsk. utl. nr 164; r. skr. nr 307) ansågs det inte påkallat att göra dessa bestämmelser tillämpliga på rektorer och lärare vid privatläroverken. Det har emellertid visat sig att donationsförmån av här avsett slag tillkommer rektor eller studierektor vid Nya Elementarskolan för flickor i Stockholm. I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har sålunda styrelsen för Anna Ahlströms och Ellen Terserus' stiftelse och styrelsen för nämnda skola hemställt, att rektorn eller studierektorn vid skolan måtte vid genomförandet av löneregleringen få bibehållas vid befattningshavaren enligt testamenten tillförsäkrad förmån av fri bostad. Sedan skolöverstyrelsen hade avgivit utlåtande i ärendet, medgav Kungl. Maj:t, med stöd av riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda vissa övergångs- och tilläggsbestämmelser i anledning av löneregleringen, genom beslut den 22 juni 1951, att rektor eller studierektor vid Nya Elementarskolan för flickor i Stockholm skulle tills vidare från och med den 1 juli 1951 få, utöver de löneförmåner, som annars tillkommer vederbörande enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter, åtnjuta förmån av fri tjänstebostad i enlighet med hittills gällande testamentariska föreskrifter.

Med hänsyn till vad sålunda har förekommit har jag ansett lämpligt att de förenämnda särskilda bestämmelserna för allmänna läroverk erhåller tillämpning även på privatläroverk.

20—23 §§.

Lönegradernas konstruktion. Grundläggande bestämmelser om löneklassplacering. Löneklassplacering med hänsyn till tidigare innehavd tjänst. Löneklassplacering med hänsyn till tidigare innehavd anställning enligt kollektivavtal.

Beträffande de i dessa paragrafer föreslagna ändringarna får jag hänvisa till den i propositionen nr 107 redovisade förhandlingsöverenskommelsen samt till vad jag har anfört i det föregående vid 2 §. Vad angår den i 21 § intagna särskilda bestämmelsen för försvaret, att beställningshavare vid tillträde av beställning i lönegraden Ma, Md, Me eller Mg 37 skall placeras i 40 löneklassen, vill jag erinra att nuvarande motsvarighet till Ma 37, nämligen Ma 12, omfattar endast löneklassen 40.

27 §.

Tid varunder lön utgår. Löneavdrag och avdragsgrupper.

De särskilda bestämmelserna för lots- och fyrstaten skall enligt författningsförslaget i fortsättningen avse icke blott ordinarie utan även extra ordinarie personal. Ändringen står i överensstämmelse med ett i propositionen nr 134 (s. 48) framlagt förslag.

28 §.

De fall då löneavdrag skall tillämpas.

Löneregleringen för professorer m. fl. lärare föranleder ändring av de särskilda bestämmelserna i 28 §. Ändringen innebär, att bestämmelserna för konsthögskolan m. fl. högre läroanstalter även skall avse universiteten, karolinska institutet, medicinska högskolan i Göteborg samt Stockholms och Göteborgs högskolor. Omläggningen av det militära lönegradsystemet påkallar ändringar i de under I punkt 6 meddelade föreskrifterna angående tjänstledighetsavdrag vid sjukdom samt punkt 1 av de särskilda bestämmelserna för försvaret. De under punkt 2 av sistnämnda särskilda bestämmelser gjorda ändringarna är föranledda av de förslag, som har framlagts i propositionen nr 9 till årets riksdag och som avser ändringar i den militära straff- och processlagstiftningen. Ändringarna i författningstexten under III är av formell art och har vidtagits i syfte att bringa reglementet i överensstämmelse med numera inom processlagstiftningen tillämpad terminologi.

Efter denna redogörelse för de förslag till ändringar i 28 §, som är en följd av redan förut för riksdagen anmälda frågor eller som är av redaktionell natur, övergår jag till frågan om *avdrag å lön under tjänstledighet*

för militärtjänstgöring, då krigsavlöningsreglementet icke är å tjänstemannen tillämpligt. Nu gällande bestämmelser återfinnes i 28 § I punkt 3 reglementet och innehåller i de delar som nu är av intresse följande.

A. Värnpliktig åtnjuter lön med B-avdrag

1) under värnpliktstjänstgöring, som fullgöres det år den värnpliktige fyller 23 år eller därefter, under förutsättning att han tillhör avdragsgrupp 3 (ordinarie eller extra ordinarie tjänsteman eller också aspirant eller extra tjänsteman med minst 36 månaders anställning i statlig tjänst eller icke-statlig tjänst med lön enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser) samt

2) under högst 32 dagar av ett och samma kalenderår vid frivillig befodrings- eller repetitionskurs eller med sådan kurs jämställd annan kurs eller övning, som erfordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänstegrad såsom värnpliktigt befäl, om han tillhör avdragsgrupp 3 eller avdragsgrupp 2 (aspirant eller extra tjänsteman, som innehaft anställning som under 1) sagts minst 6 månader men mindre än 36 månader).

B. *Frivillig personal*, som är medlem av lottaorganisation, åtnjuter lön med B-avdrag under högst 14 dagar av ett och samma kalenderår under tjänstgöring såsom eller utbildning till lotta under förutsättning att vederbörande tillhör avdragsgrupp 2 eller 3.

C. *Anställningshavare i reserven, beställningshavare å reservstat eller övergångsstat samt officer i väg- och vattenbyggnadskåren* åtnjuter lön med B-avdrag under honom åliggande tjänstgöring och anställningshavare i reserven likaledes lön med B-avdrag vid deltagande i kaptens-, fanjunkar- eller flaggunderofficerskurs, allt under förutsättning att vederbörande tillhör avdragsgrupp 3.

De för värnpliktiga meddelade bestämmelserna innebär, att del av lönen endast får bibehållas under sådan frivillig tjänstgöring (kurs, övning), som är erforderlig för vinnande (bibehållande) av förordnande såsom värnpliktigt befäl. Medgivandet för lottor att få bibehålla nämnda löneförmåner innebär inte någon begränsning beträffande tjänstgöringens art utan endast i fråga om tiden — 14 dagar per år.

Uteslutna från möjligheten att få bibehålla del av lönen är dels krigsfrivilliga under repetitionsutbildning, dels icke värnpliktiga medlemmar av annan frivillig försvarsorganisation än lottaorganisationen under utbildning eller övning. Till sistnämnda kategori hör manliga icke värnpliktiga medlemmar av frivilliga automobilkåren och frivilliga motocykelkåren samt föreningen svenska röda korset ävensom kvinnliga medlemmar av Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund, föreningen svenska blå stjärnan och föreningen svenska röda korset.

Förslag till ändringar i förevarande bestämmelser har framförts i olika sammanhang. Dessa förslag och de däröver avgivna yttrandena innehåller i huvudsak följande.

Chefen för armén har i skrivelse den 14 juni 1950 föreslagit, att de i det föregående under A. 2) nämnda bestämmelserna skall utsträckas att gälla

kurs eller övning, som fordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänsteklass såsom värnpliktig civilmilitär personal.

Beträffande krigsfrivillig, ej värnpliktig personal föreslår arméchefen betydande ändringar. Den under B. angivna förmånen skall utsträckas till att avse medlemmar i Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund och svenska blå stjärnan samt kvinnlig medlem i föreningen svenska röda korset. Men härutöver skall tjänsteman tillhörande avdragsgrupp 2 eller 3 kunna komma i åtnjutande av lön med B-avdrag under högst 32 dagar av ett och samma kalenderår under tjänstgöring eller utbildning till krigsfrivillig. Såsom motivering för sistberörda förslag anför arméchefen i huvudsak följande.

I arméns krigsorganisation utnyttjas kvinnlig personal icke bara ur Riksförbundet Sveriges Lottakår (SLK) utan även ur Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund (SKBR), Svenska Blå Stjärnan (SBS) och Svenska Röda Korset (SRK). Personal ur samtliga fyra organisationer tages sålunda bl. a. i anspråk vid militära övningar av olika slag. Möjligheten att under tjänstgöring såsom eller utbildning till lotta erhålla lön med B-avdrag är begränsad till 14 dagar under ett och samma kalenderår. Förmånen är därför i första hand avpassad för personal, som tages i anspråk för tillfälliga uppgifter, s. k. B-personal.

Personal ur SLK, SKBR, SBS och SRK tages emellertid även i anspråk såsom krigsfrivilliga (s. k. A-personal). I arméns krigsorganisation ingår även ett visst antal befälsutbildade överåriga manliga krigsfrivilliga. Dessa skola kunna deltaga i repetitionsutbildning i likhet med värnpliktigt befäl. Det vore därför av stort värde, om samtliga krigsfrivilliga såväl manliga som kvinnliga kunde förmås att i innehavd krigsplacering i stor utsträckning deltaga i de krigsförbandsvisa repetitionsövningarna eller motsvarande utbildning. Begränsningen av antalet dagar per kalenderår bör, om såsom tjänstledighetsorsak, för vilken lön med B-avdrag utgår, upptages även tjänstgöring eller utbildning såsom krigsfrivillig, sättas till 32 (30 dagars repetitionsövning jämte in- och utryckningsdagar).

Bestämmelsen bör slutligen formuleras så att utbildning, obligatorisk för antagning som A-personal, medför rätt till lön med B-avdrag. Därigenom skulle kvinnlig personal, som genomgår lottaskola eller motsvarande och som förbinder sig att efter genomgången utbildning teckna kontrakt som A-personal, under hela tiden (cirka 3 veckor) komma i åtnjutande av samma löneförmåner.

Möjligheten för kvinnlig krigstjänstpersonal att erhålla lön med B-avdrag dels på grund av tjänstgöring eller utbildning som (till) krigsfrivillig, dels vid tjänstgöring eller utbildning på grund av medlemskap i SLK, SKBR, SBS eller SRK bör dock begränsas till sammanlagt högst 32 dagar per kalenderår.

Chefen för marinen och chefen för flygvapnet biträder chefens för armén förslag, chefen för marinen dock med den reservationen att annan än krigsfrivillig medlem av SLK, SKBR, SBS och SRK skall få åtnjuta lön med B-avdrag endast om tjänstgöringen fullgöres i utbildningssyfte. Eljest skulle förmånen av lön med B-avdrag kunna åtnjutas även då tjänstgö-

ringen omfattar social tjänst, insamlingstjänst och annan till föreningsverksamhet hänförlig tjänstgöring.

Chefen för flygvapnet har i sitt utlåtande tagit upp frågan om lön under tjänstledighet för tjänstgöring, som av f. d. fältflygare fullgöres såsom obligatorisk eller frivillig repetitionsövning, och föreslagit att lön med B-avdrag skall få åtnjutas under sådan tjänstledighet. Till stöd härför anföres i huvudsak följande.

Fältflygarna äro efter kontraktstidens utgång skyldiga att under vart och ett av de båda kalenderåren närmast efter anställningstidens slut fullgöra en repetitionsövning i flygtjänst om 45 dagar. Härutöver må förutvarande fältflygare under vart och ett av de båda därefter följande kalenderåren efter eget åtagande fullgöra en repetitionsövning i flygtjänst om 45 dagar.

Eftersom de båda första repetitionsövningarna äro obligatoriska och personalen före anställningens början förbinder sig att fullgöra dessa övningar äro f. d. fältflygares tjänstgöringsförhållanden i detta avseende fullt jämförbara med reservpersonalens.

Beträffande de frivilliga repetitionsövningarna må framhållas, att f. d. fältflygare kvarstå i krigsorganisationen krigsplacerade på krigsflygplan under de år då de obligatoriska repetitionsövningarna fullgöras. Fullgöras även de frivilliga repetitionsövningarna, bibehålles krigsplaceringen såsom flygförare i krigsflygplan under ytterligare ett antal år. Enligt de beräkningar som ligga till grund för det årliga rekryteringsbehovet av flygande personal har man utgått från att c:a 50 % av f. d. fältflygarna skola fullgöra frivilliga repetitionsövningar. Underskrides denna siffra, måste rekryteringen ökas för att krigsbehovet av flygande personal skall kunna tillgodoses. Detta tillvägagångssätt medför emellertid avsevärda merkostnader.

Kommittén för frivilligt försvarsarbete har i sitt den 18 oktober 1950 avgivna betänkande med utredning rörande frivilligt försvarsarbete (SOU 1950:38) lagt fram förslag som i vissa delar ansluter sig till vad chefen för armén har föreslagit. Kommitténs förslag innebär, att bestämmelserna angående lön med B-avdrag under tjänstledighet för frivillig kurs eller övning, vilken erfordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänstegrad såsom värnpliktigt befäl, skall utsträckas att gälla jämväl sådan kurs eller övning, som erfordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänstegrad såsom krigsfrivilligt befäl. Kommittén föreslår vidare, att bestämmelserna om tjänstledighet med B-avdrag vid tjänstgöring såsom eller utbildning till lotta skall utvidgas att omfatta även kvinnliga medlemmar av frivilliga bilorganisationen, föreningen svenska blå stjärnan och föreningen svenska röda korset. Samtidigt skall emellertid förmånen — beträffande samtliga organisationerna — begränsas till att avse ledighet för utbildning för vinnande (bibehållande) av kompetens för viss i mobiliseringstabell (motsvarande) ingående befattning, vilken vederbörande har förklarat sig villig att bestrida under beredskapstillstånd och vid krig eller sådan tjänstgöring, som vederbörande statliga myndighet har prövat vara påkallad för genomförandet av vissa övningar.

Centralstyrelsen för de svenska reservofficersförbunden och svenska reservunderofficersförbundet har i skrivelse den 21 december 1950 hemställt, att reservanställd (reservutnämnd) personal samt officerare i väg- och vattenbyggnadskåren under tiden för fullgörande av frivillig tjänstgöring vid repetitionsövningar i krigsförband eller i samband därmed anordnad utbildning må äga åtnjuta lön med B-avdrag. Såsom motivering härför anför förbunden i huvudsak följande:

Personal anställd enligt 1927 års reservbefälsförordning (1927:364) fullgör fredstjänstgöring intill utgången av det kalenderår, då 42 års ålder uppnås, men är skyldig att kvarstå i reserv intill 65 års ålder. Under denna tidsperiod kan krigsplacering vid förband, där huvuddelen av personalen må inkallas till krigsförbandsvis repetitionsövning, ifrågakomma, men där den reservanställda icke kan inkallas till tjänstgöring. I sådant fall torde frivillig tjänstgöring framstå såsom synnerligen angelägen ur försvarets synpunkt.

Genom ämbetsskrivelse den 16 juni 1950 har medgivits, att till tjänstgöring vid repetitionsövningar i krigsförband eller i samband därmed anordnad utbildning må — efter frivilligt åtagande — bl. a. inkallas under ifrågavarande tid icke fredstjänstgöringsskyldig personal i reserven. Vidare förordnas, att i fråga om förmåner åt nämnd personal under dylik tjänstgöring må utgå avlöning och övriga förmåner enligt enahanda grunder, som gälla vid vederbörande författningsenligt åliggande tjänstgöring.

Då i de flesta fall reservpersonalens civila avlöningsförmåner överstiga de militära medför fullgörande av här ifrågasatt frivillig militärtjänstgöring en löneminskning, något som i många fall torde skapa obenägenhet att delta i dylik tjänstgöring. I syfte att nå önskat resultat vid de krigsförbandsvisa repetitionsövningarna i vad gäller reservbefällets deltagande i desamma synes det angeläget att lön med B-avdrag kan utgå även under ifrågavarande övningar, i den mån de icke utgöra författningsenligt åliggande tjänstgöring.

På enahanda grunder har *chefen för armén* i skrivelse den 26 april 1951 funnit det önskvärt, att ändrade föreskrifter utfärdas om lön under tjänstledighet vid frivillig tjänstgöring i samband med repetitionsövningar i krigsförband eller i samband därmed anordnad utbildning. Därvid synes enligt arméchefens mening två alternativ kunna komma i fråga. Alternativ I består i att förmånen av lön med B-avdrag utsträcker att gälla även tjänstledighet för frivillig tjänstgöring i vederbörlig krigsbefattning vid repetitionsövningar i krigsförband eller i samband därmed anordnad utbildning. Alternativ II innebär, att föreskrifter utfärdas av innebörd, att tjänsteman, om den honom för militärtjänstgöringen tillkommande lönen understiger avlöningen i den civila befattningen, äger i sistnämnda befattning uppbära skillnaden. Då tjänsteman vid frivillig tjänstgöring inte bör erhålla sämre förmåner än vid författningsenlig sådan och då det är önskvärt att ifrågavarande kategori tjänstemän stimuleras till frivillig tjänstgöring, förordar chefen för armén alternativ I. Bestämmelserna om sagda

löneförmåner bör enligt arméchefens mening så utformas, att de jämväl omfattar personal på övergångsstat, reservstat, avgångsstat och disponibilitetsstat samt officer i väg- och vattenbyggnadskåren.

De förslag, som sålunda har lagts fram av chefen för armén, chefen för flygvapnet, kommittén för frivillig försvarsutbildning samt centralstyrelsen för de svenska reservofficersförbunden och svenska reservunderofficersförbundet, har i olika sammanhang varit föremål för prövning av försvarets civilförvaltning och statens lönenämnd. Jag torde här få lämna en sammanfattande redogörelse för deras utlåtanden.

Försvarets civilförvaltning har inte haft något att erinra mot arméchefens förslag att värnpliktig civilmilitär personal skall jämföras med övrig värnpliktig personal i fråga om rätt till lön med B-avdrag under tjänstledighet för deltagande i kurs eller övning.

Civilförvaltningen har även funnit skäl föreligga att utvidga den rätt till lön med B-avdrag, som nu tillkommer medlem i lottaorganisation, till övriga frivilligorganisationer i enlighet med chefens för armén förslag, dock att härvid bör anges arten av den tjänstgöring, varunder förmånen skall få åtnjutas.

Vad därefter angår förslaget att jämväl överåriga manliga krigsfrivilliga skall få åtnjuta lön med B-avdrag under högst 32 dagar av ett och samma kalenderår vid deltagande i repetitionsövningar eller motsvarande utbildning, tillstyrker civilförvaltningen, att den krigsfrivilliga personalen i detta hänseende jämföras med den värnpliktiga. Skulle arméchefens förslag föranleda att krigsfrivillig får uppbära lön med B-avdrag även under frivilligt deltagande i kurs eller övning, som ej fordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänstegrad, bör enligt civilförvaltningens mening samma förmån tillerkännas värnpliktiga.

I fråga om chefens för flygvapnet förslag, att f. d. fältflygare skall erhålla rätt till lön med B-avdrag under tjänstledighet för fullgörande av obligatoriska eller frivilliga repetitionsövningar har civilförvaltningen erinrat, att rekryteringsläget i fråga om flygförare på senare tid har försämrats. Med hänsyn härtill och då ett fullgörande av frivilliga repetitionsövningar skulle möjliggöra fortsatt ianspråktagande av f. d. fältflygare har civilförvaltningen inte velat motsätta sig förslaget.

Civilförvaltningen har ställt sig i princip välvillig till förslaget att anställningshavare i reserven och vissa med dem jämförliga personalkategorier skall få bibehålla viss del av lönen under tjänstledighet för frivillig tjänstgöring vid repetitionsövningar i krigsförband eller i samband därmed anordnad utbildning. Samma skäl som talar för att här ifrågavarande personalkategorier erhåller särskilda förmåner i förevarande avseende gör sig emellertid enligt civilförvaltningens mening gällande även beträffande

det värnpliktiga befälet. Vad civilförvaltningen härom har anfört kan sammanfattas på följande sätt.

Ur militär synpunkt torde det vara angeläget att genom åtgärder i framställningens syfte stimulera till deltagande i de krigsförbandsvisa övningarna, vilka för övrigt avses skola anordnas i ökad omfattning. Emellertid synes betänkligheter möta mot att lämna ett så långt gående medgivande som lön med B-avdrag under tjänstledighet för avsett ändamål. I varje fall bör dylikt medgivande ej lämnas med mindre viss tidsbegränsning införes i överensstämmelse med vad som blir fallet vid tillämpning av 28 § A I 3 c) statens allmänna avlöningsreglemente.

Alternativt skulle ett tillmötesgående av framställningen kunna åstadkommas genom att bestämmelser meddelas av i huvudsak samma innebörd som enligt kungörelserna 1939:967 och 1940:470 gällde under tiden för den förstärkta beredskapen, då vederbörande tjänsteman under tjänstledighet för fullgörande av honom åliggande militärtjänstgöring såsom bl. a. beställningshavare i reserven å den civila befattningen skulle avstå samtliga å tjänstledighetstiden belöpande avlöningsförmåner, dock att han, där est den honom för militärtjänstgöringen tillkommande lönen understeg avlöningen i den civila befattningen, ägde å sistnämnda befattning uppbära skillnaden (den s. k. minimiregeln).

Oberoende av vilket alternativ som väljes torde personal på övergångsstat, reservstat, avgångsstat och disponibilitetsstat samt måhända även personal över stat böra omfattas av ett medgivande. Samma skäl, som talar för att nämnda kategorier erhåller särskilda förmåner i förevarande avseende, gör sig gällande även beträffande det värnpliktiga befälet. Att för detta tillämpa bestämmelser motsvarande den förutnämnda minimiregeln synes emellertid med hänsyn till för berörda personal gällande avlöningsbestämmelser vid militärtjänstgöring icke låta sig göra.

Statens lönenämnd har berört samtliga här ifrågakvarande spörsmål i utlåtande den 1 juni 1951 över kommitténs för frivilligt försvarsarbete betänkande.

Lönenämnden är för sin del inte beredd att tillstyrka en allmän utvidgning av rätten för värnpliktig personal att under frivillig tjänstgöring åtnjuta del av lönen. I anslutning härtill erinrar lönenämnden, att nämnden i ett tidigare utlåtande inte har funnit skäl tillstyrka en av centralstyrelsen för de svenska reservofficersförbunden och svenska reservunderofficersförbundet gjord framställning att lön med B-avdrag måtte få utgå till reservanställd (reservutnämnd) personal samt officerare i väg- och vattenbyggnadskåren under frivillig tjänstgöring vid repetitionsövningar i krigsförband eller i samband därmed anordnad utbildning.

Lönenämnden har däremot inte funnit anledning till erinran mot arméchefens förslag om att punkten 3 b) i 28 § I statens allmänna avlöningsreglemente skall utvidgas till att avse jämväl kurs eller övning, som erfordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänsteklass såsom värnpliktig civilmilitär personal. Även flygvapenchefens förslag att f. d. fältflygare skall äga åtnjuta lön med B-avdrag under fullgörande av obliga-

toriska eller frivilliga repetitionsövningar anser sig lönenämnden kunna godtaga med hänsyn till att fullgörandet av ifrågakarande övningar utgör villkor för att vederbörande skall bibehållas vid krigsplacering såsom flygförare i krigsflygplan.

Med den inställning lönenämnden har intagit till frågan om den värnpliktiga personalens rätt till tjänstledighet med B-avdrag har nämnden inte kunnat tillstyrka, att krigsfrivillig personal och andra medlemmar i frivilligorganisationerna i tjänstledighetshänseende beredes en förmånligare ställning än den värnpliktiga personalen. Med denna utgångspunkt föreslår lönenämnden, att tjänsteman, tillhörande avdragsgrupp 2 eller 3, må bibehålla lön med B-avdrag under tjänstledighet *dels* för frivillig befodrings- eller repetitionskurs eller med sådan kurs jämställd annan kurs eller övning, som erfordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänstegrad såsom krigsfrivilligt befäl, *dels* för frivillig utbildning för vinnande (bibehållande) av kompetens för viss i mobiliseringstabell (motsvarande) ingående befattning, som vederbörande förklarar sig villig att bestrida under beredskapstillstånd och vid krig. Vid den begränsning av tjänstledighetsorsakerna, som lönenämndens förslag innebär, torde enligt nämndens mening gällande maximering av antalet tjänstledighetsdagar med B-avdrag inte längre vara erforderlig.

Två reservanter inom lönenämnden har i särskilt yttrande uttalat, att de ansett nuvarande förmån av lön med B-avdrag för medlem i lottorganisationen böra — utan begränsning till tjänstgöringens art — utsträckas till att avse Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund, föreningen svenska blå stjärnan och föreningen svenska röda korset och gälla en tid av högst 32 dagar av ett och samma kalenderår.

Av den föregående redogörelsen framgår, att från olika håll mer eller mindre långt gående yrkanden har framförts om rätt till bibehållande av viss del av lönen under skilda slag av militärtjänstgöring under tid då krigsavlöningsreglementet inte är tillämpligt på vederbörande. Redogörelsen belyser även det förhållandet, att nuvarande bestämmelser medför betydande olikheter i förmåner för personalkategorier, som med hänsyn till anställningsformer, uppgifter m. m. borde vara helt likställda i ifrågakarande avseenden.

I ärendet har ifrågasatts, att värnpliktiga, krigsfrivillig personal samt anställningshavare i reserven och vissa med dem jämförbara personalkategorier skall berättigas att uppbära lön med B-avdrag jämväl under kurser och övningar som inte är obligatoriska och som inte erfordras för vinnande eller uppehållande av viss tjänstegrad (tjänsteklass) såsom befäl. En sådan utvidgning av rätten att bibehålla lön kan jag inte tillstyrka. Därest det anses ur militär synpunkt angeläget att stimulera intresset för sådant deltagande, synes åtgärder härför böra vidtagas i annan ordning.

Vid min prövning av förevarande spörsmål har jag därför stannat för att föreslå sådana åtgärder, som är ägnade att eliminera nu föreliggande ojämnheter i fråga om rätt till lön med B-avdrag under ifrågavarande slag av militärtjänstgöring. Beträffande den värnpliktiga civilmilitära personalen vill jag framhålla, att det inte torde ha varit avsett att denna skulle behandlas på annat sätt än annan värnpliktig personal. Jag tillstyrker därför arméchefens förslag i denna del. Vidare finner jag sakliga skäl tala för att den krigsfrivilliga personalen jämställes med den värnpliktiga under tjänstledighet för deltagande i kurser och övningar, som erfordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänstegrad (tjänsteklass) såsom befäl. Jag anser dock, att den nuvarande begränsningen av rätten till lön med B-avdrag till 32 dagar av ett och samma kalenderår alltjämt bör gälla. Anledning synes inte föreligga att bibehålla lottaorganisationen vid den särställning, som den hittills har intagit i förevarande avseende.

Av skäl som statens lönenämnd har anfört biträder jag chefens för flygvapnet förslag om fältflygarnas förmåner.

I enlighet med vad jag här har förordat har i författningsförslaget upptagits ändrade föreskrifter under I punkt 3 i de allmänna bestämmelserna till 28 §.

29 §.

Semester och däremot svarande annan ledighet.

Ändringarna i de allmänna bestämmelserna är av formell art och påkallas av omläggningen av det militära lönegradssystemet.

I fråga om de särskilda bestämmelserna innebär ändringsförslagen, att de för konsthögskolan m. fl. högre läroanstalter gällande föreskrifterna göres tillämpliga även å universiteten, karolinska institutet, medicinska högskolan i Göteborg samt Stockholms och Göteborgs högskolor.

30 §.

Semesterersättning.

Ändringen är av formell natur och sammanhänger med omläggningen av det militära lönegradssystemet.

31 §.

Vikariatsersättning m. m.

I de för provinsialläkarstaten och veterinärstaten meddelade särskilda bestämmelserna om vikariatsersättning i vissa fall föreskrives under

punkt 2, att vikariatsersättning för provinsialläkare, som uppehåller tjänst som förste provinsialläkare, eller för distriktsveterinär, som uppehåller tjänst som länsveterinär, skall bestämmas av vederbörande myndighet, med iakttagande att ersättningen må uppgå till högst 12 kronor för dag för provinsialläkare och till högst 10 kronor för dag för distriktsveterinär. Under punkt 3 stadgas, att till provinsialläkare eller distriktsveterinär som, vid sidan av tjänstgöring i egen tjänst, på grund av förordnande bestrider motsvarande tjänst i angränsande distrikt skall utgå vikariatsersättning med 10 resp. 5 kronor för dag.

I skrivelse den 6 oktober 1951 har *medicinalstyrelsen* anfört, att styrelsen finner ifrågavarande ersättningar för provinsialläkare otillräckliga med hänsyn till nuvarande penningvärde och därav föranledd allmän lönestegring samt svårigheterna att vid rådande läkarbrist erhålla vikarier. Styrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande för medicinalstyrelsen att till provinsialläkare, som har förordnats att uppehålla förste provinsialläkartjänst eller att vid sidan av tjänstgöring i egen tjänst bestrida motsvarande tjänst i angränsande distrikt, utbetala vikariatsersättning med 15 kronor för dag.

Vad beträffar de under punkt 2 angivna ersättningsbeloppen vid vikariat å förste provinsialläkartjänst eller länsveterinärtjänst förordar jag, att ersättning skall få uppgå till högst 15 kronor för dag för provinsialläkare och till högst 13 kronor för dag för distriktsveterinär.

Vad åter angår den ersättning, som enligt punkt 3 skall utgå till provinsialläkare eller distriktsveterinär som, vid sidan av tjänstgöring i egen tjänst, förordnas att bestrida motsvarande tjänst i angränsande distrikt, får jag framhålla följande.

I betänkande den 5 juli 1951 (stencilerat) har *militära läkarlöneutredningen* avgivit förslag om reglering av arbetsförhållandena för försvarets läkare, tandläkare och veterinärer samt av tjänste- och verksläkarverksamheten vid försvaret. Därvid har utredningen föreslagit bl. a., att förbandsläkare, som beordras att under kortare tid jämte egen tjänst utöva läkartjänst vid annat förband på förläggningssorten, skall komma i åtnjutande av särskild ersättning härför. Även *militärsjukvårdskommittén* har upptagit denna fråga till behandling i samband med framläggande av förslag, avseende militärläkarnas skyldighet att bestrida annan militärläkartjänst. Kommittén har förordnat, att militärläkare skall erhålla ersättning för sådan tjänstgöring med samma belopp, som åtnjutes av provinsialläkare, vilken jämte egen tjänst på grund av förordnande bestrider provinsialläkartjänst i angränsande distrikt. Vad militärsjukvårdskommittén sålunda hade föreslagit föranledde inte någon erinran vid remissbehandlingen av kommitténs betänkande. Militärläkarlöneutredningen har emellertid en annan mening i vad avser ersättningsbeloppets storlek. Utredningen är nämligen

av den uppfattningen, att förbandsläkare i förevarande hänseende inte kan anses helt jämförbar med provinsialläkare, enär sistnämnde läkare är berättigad att förutom lön från staten uppbära arvode för meddelad sjukvård m. m. enligt gällande provinsialläkartaxa. Med hänsyn härtill bör enligt utredningens mening förbandsläkares ersättning skäligen utgå med högre belopp än den för provinsialläkare fastställda gottgörelsen. Läkarlöneutredningen föreslår, att ersättningen i dylikt fall skall utgå med samma belopp, som åtnjutes, då förbandsläkare åtager sig uppdrag att bestrida läkartjänst vid förband tillhörande annan försvarsgren, d. v. s. för närvarande 15 kronor för dag enligt ett av Kungl. Maj:t den 19 oktober 1951 meddelat beslut. I sitt remissyttrande över utredningens förslag har *statskontoret* uttalat, att gottgörelse av ifrågavarande slag icke bör utgå vid tjänstgöring endast ett fåtal dagar vid annat förband.

För min del anser jag, att särskild ersättning bör utgå till förbandsläkare, som beordras att tillfälligtvis jämte egen tjänst utöva läkartjänst vid annat förband på förläggningssorten. Jag är emellertid inte beredd att nu taga ställning till frågan om ersättningens storlek. Detta bör ske i samband med prövningen av militära läkarlönekommitténs förslag i övrigt. För närvarande fastställer Kungl. Maj:t ersättningsbeloppet för det fall, att förbandsläkare åtager sig att bestrida läkartjänst vid förband tillhörande annan försvarsgren. Detsamma bör gälla i fråga om förbandsläkare, som beordras att tillfälligtvis jämte egen tjänst bestrida läkartjänst vid annat förband på förläggningssorten. En erinran härom bör intagas i de särskilda bestämmelserna för försvaret under förevarande paragraf.

Frågan om ersättning till provinsialläkare enligt punkt 3 i de särskilda bestämmelserna för provinsialläkarstaten och veterinärstaten har, som framgår av vad jag nu har sagt, i viss mån sammankopplats med frågan om ersättning till militärläkare i motsvarande fall. Med hänsyn härtill och i konsekvens med vad jag nyss har föreslagit beträffande militärläkarna bör Kungl. Maj:t bemyndigas bestämma ersättningens storlek även i de beträffande provinsialläkare och distriktsveterinär under punkt 3 angivna fallen. Författningsförslaget har utformats i enlighet härmed.

33 §.

Särskilda ersättningar.

I anslutning till vad jag har anfört vid anmälan tidigare denna dag av förslag till nytt allmänt resereglemente bör 1 mom. i förevarande paragraf ändras på sätt av författningsförslaget framgår samt 3 mom. utgå, varvid de nuvarande 4—6 mom. betecknas 3—5 mom. Vidare bortfaller punkt 2 av de särskilda bestämmelserna för försvaret, i samband varmed punkterna 3—5 omnumreras. Förslaget till nytt resereglemente föranleder även en

jämkning av de särskilda bestämmelserna för läroverk m. fl. läroanstalter samt statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

En formell ändring av de särskilda bestämmelserna för försvaret påkallas vidare av omläggningen av det militära lönegradssystemet.

I 5 mom. av 33 § meddelas bestämmelser om felräkningspenningar. Dessa må icke vid en och samma tjänst utgå med högre belopp än 600 kronor för år. Detta maximibelopp, som har stått oförändrat sedan början på 1920-talet, synes skäligen böra höjas till 780 kronor. Detta belopp har vid förhandlingar i ämnet godtagits av de berörda personalorganisationerna, Statstjänarkartellen, Statstjänstemännens riksförbund och Tjänstemännens centralorganisation.

I de under 33 § meddelade särskilda bestämmelserna för länsstyrelserna stadgas, att årliga representationsbidrag utgår med 15 000 kronor till överståthållaren, 9 000 kronor för år till vardera av landshövdingarna i Malmöhus län och Göteborgs och Bohus län samt med 6 000 kronor till envar av övriga landshövdingar med reglerad lön. På grundval av vad jag har inhämtat rörande landshövdingarnas representationskostnader anser jag mig böra föreslå, att förenämnda belopp höjes till 20 000, 15 000 resp. 12 000 kronor. Jag har härvid särskilt beaktat, att landshövdingarnas stora tjänstebostäder medför behov av tjänarhjälp i en helt annan omfattning än som är fallet beträffande andra befattningshavare i motsvarande löneläge.

Universitetslönekommittén har förklarat sig anse, att de i denna paragraf meddelade bestämmelserna i tillämpliga delar skall gälla även för de akademiska lärarna vid universitet och högskolor. I detta sammanhang har kommittén erinrat, att enligt gällande flyttningersättningskungörelse (SFS 1944:382; ändr. 1947:501) Kungl. Maj:t äger befogenhet att pröva om och i vad mån ersättning för flyttningskostnad må utgå i andra fall än de i kungörelsen angivna. Hit hör exempelvis fall av befordran från docentur vid enskild högskola till professur vid statlig högskola. Enligt kommitténs mening talar övervägande skäl för att bedömningen av ifrågakvarande spörsmål blir i huvudsak likartad inom hela det förevarande området.

Högskoleutredningen har föreslagit, att tjänsteman vid Stockholms och Göteborgs högskolor skall äga rätt till ersättning för flyttningskostnad bara vid tvångsflyttning.

Statens lönenämnd har ifrågasatt om tillräckliga skäl föreligger för den av utredningen föreslagna begränsningen av rätten till flyttningersättning. Lönenämnden föreslår därför, att gällande bestämmelser angående ersättning för flyttningskostnad åt vissa statens befattningshavare utan inskränkning göres tillämpliga på sådana tjänstemän vid högskolorna, som underkastas statens allmänna avlöningsreglemente.

Statskontoret har å andra sidan ansett, att förevarande personal vid Stockholms och Göteborgs högskolor skall undantagas från de i 33 § stad-

gade förmånerna med det undantag som utredningen har föreslagit beträffande ersättning för flyttningskostnad. Enligt statskontorets mening bör dock möjlighet hållas öppen för Kungl. Maj:t att, om så skulle visa sig påkallat, medge de andra ersättningar än flyttningskostnadsersättning, som regleras i paragrafen.

För egen del ansluter jag mig till utredningens uppfattning att ersättning för flyttningskostnad endast må utgå vid tvångsflyttning men att i övrigt stadgandena i 33 § i tillämpliga delar skall gälla förevarande personal vid Stockholms och Göteborgs högskolor. Vad universitetslönekommittén har anfört torde få beaktas vid Kungl. Maj:ts prövning av ansökningar om rätt till ersättning för kostnad för flyttning mellan enskild högskola och universitet eller statlig högskola.

34 §.

Kallortstillägg och enslighetstillägg m. m.

Ändringarna i de särskilda bestämmelserna för lots- och fyrstaten sammanhänger med den i propositionen nr 107 redovisade förhandlingsöverenskommelsen (bil. 43), vartill jag torde få hänvisa.

35 §.

Lönstillägg vid vissa slag av tjänstgöring.

I 1 mom. av denna paragraf behandlas olika lönstillägg vid tåg-
tjänstgöring m. m. vid statens affärsdrivande verk. Punkterna 1—4 avser statens järnvägar och punkten 5 statens vattenfallsverk.

Enligt vad jag inhämtat har de bandelar vid Trollhättan, vilka tidigare har omhänderhaft av vattenfallsverket, överlämnats till statens järnvägar. Med hänsyn härtill bör stadgandet i punkten 5 av förevarande moment utgå.

Bestämmelserna i punkten 2 bör ändras med hänsyn till innehållet i den förhandlingsöverenskommelse, som i propositionen nr 107 (bil. 3) har underställt riksdagen. Vad särskilt angår andra stycket av denna punkt må framhållas, att däri meddelas bestämmelser om gottgörelse för mistat lönstillägg av det slag, varom Kungl. Maj:t äger bestämma enligt första stycket. Det synes mig lämpligast att det får ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma även sagda gottgörelse. Jag vill tillägga, att nyssnämnda överenskommelse inte innebär annan ändring av gottgörelsen för mistat

tilllägg, än att ersättningsbeloppet till eldare och biträde å elektrolok bortfaller.

I punkten 4 fastställs särskilda lönetillägg för tjänsteman, som på grund av förordnande bestrider göromål såsom tågledare eller lokledare. Skäl för viss höjning av nu gällande maximibelopp, 600 kronor respektive 420 kronor för år, synes föreligga. Under erinran att förra årets riksdag beslöt, att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de i punkten 3 behandlade lönetilläggen för växlingstjänst och för göromål som tågklare-rare, föreslår jag att samma ändring vidtages beträffande förevarande lönetillägg. Författningsförslaget har utformats i enlighet med vad jag nu anfört.

I 35 § 2 mom. meddelas föreskrifter angående sjötillägg m. m. Av de för *försvaret* meddelade bestämmelserna framgår, att sjötillägget är graderat efter lönegrad samt att det utgår med olika belopp på övervattensfartyg och undervattensbåt. Vissa yrkesmän erhåller högre sjötillägg än övriga. Förhöjning av sjötillägget utgår till vissa förbandschefer i kaptens eller kommandörkaptens grad, till fartygschefer samt till dem som tjänstgör ombord å ubåt, då denna med användande av snorkel har befunnit sig i undervattensläge.

Förslag till nu gällande sjötilläggsbelopp med tillhörande bestämmelser lades fram av 1945 års lönekommitté i enlighet med en med vederbörande personalorganisationer träffad överenskommelse. Denna innebar en höjning av tilläggen men samtidigt en skärpning av förutsättningarna för att sjötillägg skall kunna utgå. Bl. a. indrogs sjötillägg som tidigare utgått vid stationär förläggning. Lönekommitténs förslag underställdes 1948 års riksdag, vilken godkände detsamma att gälla med retroaktiv verkan fr. o. m. den 1 oktober 1947. Härefter har i huvudsak ingen annan ändring vidtagits i förevarande bestämmelser än att den högre förvaltargraden intagits i sjötilläggsförteckningen och där jämförts med den lägre förvaltargraden samt att sjötillägg för vissa yrkesmän har införts för förvaltargraderna.

I skrivelse den 5 februari 1952 har *chefen för marinen* hemställt bl. a., att sjötilläggen skall uppräknas så att de kommer att motsvara 1/5 av daglönen enligt fr. o. m. den 1 januari 1952 gällande löneplaner. Till stöd för sin hemställan har chefen för marinen anfört i huvudsak följande.

Den hastigt fortgående tekniska utvecklingen medför för personalen ombord ett alltmer tyngande ansvar för och arbete med den komplicerade materielen. Därtill komma de kärva levnadsförhållandena ombord och den allmänt kända långa arbetstiden. De ofta oundvikliga långa och dyrbara resorna vid permission och tjänstledighet för personal av alla kategorier medföra även betydande personliga utgifter. I samband med de senaste årens många avskedstaganden har understrukits de svårigheter av ekonomisk och social natur, som uppstå under den långa bortovaron från familjen på grund av sjökommendering.

En alltmer framträdande olust mot sjökommendering gör sig f. n. gällande genom att ovannämnda förhållanden icke motverkas av tillräckligt ekonomiskt vederlag. Detta sista torde även vara en bidragande orsak till dagens dåliga rekryteringsläge.

Med anledning av vad ovan anförts finner jag starka skäl tala för en förhöjning av nu utgående sjöförmänar. Förhöjningen synes mig böra stå i relation till dels penningvärdeförsämringen och dels anförda ändringar i arbetsuppgifterna och arbetsförhållandena ombord. Någon ändring av nu gällande grunder för sjötilläggs utgående ämnar jag icke föreslå, ehuru motiv därtill föreligga.

I mitt yttrande över 1945 års lönekommittés promemoria angående sjötillägg påpekade jag att kommittén utan motivering frångått den av ålder tillämpade principen, att sjötilläggsbeloppen skulle avvägas i förhållande till den fasta lönen såsom $1/6$ av denna. Sålunda fastställdes beloppet till mellan $1/6$ och $1/7$ av grundlönen. Såsom jag närmare utvecklade i yttrandet borde snarare sjötilläggsbeloppet ha bestämts till $1/5$ än $1/6$ av den fasta lönen. Det synes mig riktigast att denna av mig då förordade principen följes vid nu aktuell uppräknig av beloppen.

Av 1945 års lönekommitté och tidigare löneutredningar har framhållits, att sjötillägget är ett lönetillägg och inte har avsetts svara mot av tjänstgöringen föranledda merkostnader. Liksom lönekommittén finner jag det uppenbart, att löneavvägningen för militär personal har skett under hänsynstagande till de med militärtjänstgöringen sammanhängande tjänstgöringsförhållandena av speciellt krävande beskaffenhet. Detta gäller också beträffande flottans beställningshavare. Jag vill här erinra, att den överenskommelse, som har träffats mellan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och berörda personalorganisationer, innebär en förbättrad löneställning för den militära personalen. Den föreslagna förmånligare löneställningen är föranledd bl. a. av de ökade krav på personalen, som har följt av den tekniska utvecklingen.

Jag finner det emellertid erforderligt att, liksom beträffande vissa andra förmänar av lönekaraktär, en uppräknig nu företages av sjötilläggen. Denna uppräknig bör dock inte för flertalet grupper av beställningshavare göras procentuellt lika stor som löneökningen i övrigt. Ett bibehållande av tidigare föreliggande relation mellan daglönen och sjötillägget kan jag av nyss angivna skäl icke förorda.

Med utgångspunkt från det anförda har i anslutning till uppgörelsen angående 1952 års löner inom civildepartementet förhandlingar ägt rum med Statstjänstemännens riksförbund och Tjänstemännens centralorganisation om storleken av sjötilläggen. Därvid har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande — träffats en överenskommelse om en sådan höjning av sjötilläggsbeloppen fr. o. m. den 1 juli 1952, att desamma kommer att utgå med de belopp, som framgår av följande sammanställning. I denna har även angivits nu gällande belopp.

Lönegrad	Nuvarande sjötill- lägg. Tillägg för yr- kesmän inom ( ).	Föreslagna sjötill- lägg. Tillägg för yr- kesmän inom ( ).
<i>Underbefäl.</i>		
Mha 1	0,60	1,00
Mha 2	0,80 (1,20)	1,25
Me 10, 11	1,00 (1,50)	1,50 (1,75)
Ma 14	1,85 (2,85)	2,50 (2,75)
	2,20 (2,70)	3,00 (3,25)
<i>Underofficerare.</i>		
Ma, Me 16	2,70 (3,70)	3,50 (4,00)
Ma 19	3,20 (4,70)	4,00 (5,00)
Ma 21, 23	3,70 (5,20)	4,75
<i>Officerare.</i>		
Me 16	2,70	3,50
Ma, Me 19	3,70	4,00
Ma 23	3,70	4,75
Ma 27	4,70	6,00
Ma 30	5,50	7,00
Ma 33	6,00	7,75
Ma 37	8,75	11,00
Mo 13	—	11,00
Mo 14, 15	8,75	11,00
Mo 17	9,50	12,00

Överenskommelsen innebär vidare,

att relationen mellan det för beställningshavare i allmänhet gällande sjötillägget å övervattensfartyg och å ubåt skall bibehållas, d. v. s. att å ubåt tillägget skall utgöras av ett med 150 procent förhöjt allmänt sjötillägg,

att å ubåt tillägget för vissa yrkesmän skall överstiga det allmänna tillägget med samma belopp som sjötillägget för yrkesmän å övervattensfartyg överstiger å dessa fartyg gällande allmänna tillägg,

att de för vissa förbandschefer och fartygschefer gällande förhöjningarna av sjötilläggen skall ökas med 50 öre eller till 3 kronor, 2 kronor 50 öre samt 2 kronor för dag samt

att beredskapsersättningen till beställningshavare i örlogsvarvs sjöreserv skall utgå med högst 3 kronor för dag i stället för högst 2 kronor 40 öre för dag.

Det förslag till sjötilläggsbelopp, varom förhandlingsöverenskommelse sålunda föreligger, innebär en relativt sett kraftigare stegring för den lägst ställda personalen än för övrig personal. Förhandlingsuppgörelsen medför vidare, att de förhöjda sjötillägg, som utgår till vissa yrkesmän, bortfaller för förvaltare och 2. klass sjömän. Detta sammanhänger dels med nyssnämnda kraftigare höjning av de allmänna sjötilläggen i de lägsta lönegraderna, dels med de löneförbättringar, som i annan form avses komma yrkesmännen till del. Jag får här erinra, att på grundval av ett av marinens underofficerssakkunniga framlagt förslag underofficersbefatt-

ningarna ombord på flottans fartyg har varit föremål för en lönegradsmässig värdering i syfte att skapa en bättre överensstämmelse mellan arbetsuppgifter och ansvar, å ena, samt löneförmåner, å andra sidan. De sakkunnigas förslag underställdes i väsentliga delar 1951 års riksdag och vann dess godkännande. Ytterligare förslag — avseende vissa förvaltarbeställningar på övervattensfartyg och vissa vikariatslöneförordnanden i förvaltargraderna på ubåtar — har förelagts årets riksdag i propositionen nr 120. Dessa förslag innebär särskilt stora förbättringar för vissa yrkesmannakategorier. Med anledning härav ansåg marinens underofficerssakkunniga, att den hittills gällande differentieringen av sjötilläggen för å ena sidan vissa yrkesmän och å andra sidan övriga underofficerare borde slopas. De sakkunnigas förslag innebär emellertid även att befordran till flaggunderofficer skall ske yrkesavdelningsvis inom hela flottan. I den mån sistnämnda förslag genomföres, anser jag att de särskilda yrkesmannatilläggen bör helt avskaffas för underofficerarna. Enighet härom rådde vid förhandlingarna med personalorganisationerna.

Vad angår det s. k. snorkeltillägget är jag av den uppfattningen, att dess konstruktion och storlek bör upptagas till emprovning sedan numera snorkelanläggning har införts eller är under byggnad på samtliga ubåtar. I avbidan på denna omprovning föreslår jag, att snorkeltillägget höjes från 5 kronor till 6 kronor för dag.

I anslutning till den träffade överenskommelsen om sjötillägg för de militära beställningshavarna föreslår jag en motsvarande uppräknig av de sjötillägg, som utgår till civilmilitära beställningshavare vid sjötjänstgöring. Förhöjningarna framgår av följande tabell.

Lönegrad	Nuvarande sjötillägg	Föreslagna sjötillägg
Ca, Ce, Cg 25	4: —	5: —
» » » 27	4: 70	6: —
» » » 29—31	5: 50	7: —
» » » 33 och 37	5: 75	7: 75
	6: —	

Sjötillägg till civilmilitära beställningshavare vid tjänstgöring å ubåt bör förhöjas enligt samma grunder som gäller för sjötillägg till militär beställningshavare.

I överensstämmelse med det anförda har de särskilda bestämmelserna för försvaret i 35 § 2 mom. utformats. I punkt 3 av samma bestämmelser har ordet »mekanikertillägg» tagits bort, när sådant tillägg enligt den i propositionen nr 107 återgivna förhandlingsöverenskommelsen (bil. 64) inte vidare skall utgå.

I författningsförslaget har i 2 mom. införts en ny bestämmelse för *tullverket*. Enligt nyssnämnda förhandlingsöverenskommelse (bil. 23) förut-

sättes, att lönekommitténs för kust- och gränsbevakningen förslag angående motorskötartillägg skall genomföras, varvid lönetillägget skall utgå med 3 kronor för dag. Av nämnda kommittés betänkande den 14 juni 1950 angående löneställningen för kust- och gränsbevakningspersonalen vid tullverket (stencilerat) framgår, att motorskötartillägg avses skola utgå vid tjänstgöring såsom motorskötare ombord å fartyg utom dess förläggningsort och således inte exempelvis för dag, då å förläggningssorten maskineriet undergår normal översyn eller fartyget provköres i hamnen eller dess omedelbara närhet. För tid, då maskineriet måste undergå mera ingående översyn vid varv eller verkstad, vare sig på förläggningssorten eller annorstädes, samt motorskötaren därvid enligt meddelad order har att delta i arbetet, bör motorskötartillägg däremot utgå. Motorskötartillägg skall vidare reserveras för tullfartyg av tullkryssares, större tulljakts eller större tullracerbåts storleksordning.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter i ämnet. Den särskilda bestämmelsen för tullverket bör innehålla en erinran härom.

I förenämnda proposition nr 134 har chefen för handelsdepartementet förordat bl. a., att nuvarande system, enligt vilket *lotspersonalen* åtnjuter andel i lotsavgifterna, skall ersättas med ett system, enligt vilket lotsnersersättning skall utgå av statsmedel enligt särskild taxa. Med hänsyn härtill synes nu gällande stadganden om lotslott i 36 § avlösningsreglementet böra utgå. På sätt lotskommittén och chefen för handelsdepartementet anfört bör bestämmelserna om lotslott m. m. sammanföras i en särskild författning, som det skall ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda. En hänvisning till sådana särskilda av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter har intagits i de särskilda bestämmelserna för lots- och fyrstaten i 35 § 2 mom. Därjämte har i överensstämmelse med den i propositionen nr 107 redovisade förhandlingsöverenskommelsen (bil. 43) ändringar vidtagits i bestämmelserna om fyrskeppstillägg samt föreskrifterna om lönetillägg till kockstewart på fyrskepp och om ersättning för mistsignalering på fyr eller fyrskepp uteslutits.

Vidare har likaså i anslutning till nämnda förhandlingsöverenskommelse (bil. 3) den särskilda bestämmelsen för *statens affärsdrivande verk* i 2 mom. jämkats.

I 3 mom. av 35 § återfinnes bestämmelser om flygtillägg m. m. vid försvaret och rikets allmänna kartverk. Beträffande de föreslagna ändringarna i bestämmelserna för försvaret torde jag få hänvisa till förenämnda förhandlingsöverenskommelse (bil. 64). De föreslagna bestämmelserna om flygtillägg avser endast militära och civilmilitära beställningshavare. Skulle civila tjänstemän inom flygvapnet tagas i anspråk för flyg-

tjänstgöring i sådan omfattning att flygtillägg befinnes böra utgå till dem, torde det tills vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom.

De flygtillägg, som utgår vid kartverket, har ännu inte prövats av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Jag förutsätter att denna prövning skall ske i sådan tid att därav föranledda förslag skall kunna föreläggas årets riksdag under dess höstsession.

36 §.

Inkomster enligt taxa m. m.

Beträffande den föreslagna ändringen i förevarande paragraf torde jag få hänvisa till vad jag har anfört under 35 § 2 mom.

38 §.

Tjänstebostad m. m.

I 38 § har införts en särskild bestämmelse för universitetet och vissa högskolor. I fråga om motiveringen till denna bestämmelse åberopar jag innehållet i propositionen nr 12 till årets riksdag (s. 44 och 63).

39 §.

Tjänstedräkt och tjänstetecken m. m.

Extra ordinarie furirer erhåller enligt de i förevarande paragraf intagna särskilda bestämmelserna för försvaret beklädnad och övrig för tjänsten erforderlig utrustning såsom lån mot ersättning. Denna bestämmelse bör utsträckas till innehavare av ordinarie furirsbeställningar, därest sådana beställningar i anledning av förslag i propositionen nr 120 inrättas vid armén.

Med stöd av beslut vid 1951 års riksdag (prop. nr 110; r. skr. nr 4) har Kungl. Maj:t förordnat, att civilmilitär hjälptekniker vid flygvapnet skall erhålla erforderliga uniformspersedlar såsom lån mot ersättning enligt de för extra ordinarie furir gällande grunderna. Detta har beaktats vid utformningen av författningsförslaget.

Ordinarie och extra ordinarie militära beställningshavare i lägst överfurirs grad samt vissa militära beställningshavare åtnjuter dels ekiperingshjälp vid tillträdande av första ordinarie eller extra ordinarie beställning med 500 kronor, dels ett årligt ekiperingsbidrag med 180 kronor. Ekiperingshjälp har utgjort 500 kronor för officer och vederlike sedan år 1927, för underofficer och vederlike sedan år 1939 (tidigare 450 kronor) och för överfurir (motsvarande) sedan år 1947 (tidigare 300 kronor). Eki-

peringsbidraget å 180 kronor tillkom år 1939 för officerare och underofficerare. Långtjänstunderbefälet erhöll år 1940 ekiperingsbidrag med 120 kronor för år. Sistnämnda belopp höjdes år 1947 till 180 kronor.

I gemensam skrivelse den 16 juli 1951 har *Svenska officersförbundet*, *Svenska underofficersförbundet* och *Försvarsväsendets underbefälsförbund* hemställt om höjning av ekiperingshjälpen och ekiperingsbidraget fr. o. m. den 1 januari 1951. I skrivelsen anföres, att de nu utgående ersättningsarna redan 1947 var otillräckliga för att kompensera för de merkostnader som uniformsplikten medför. Genom den kraftiga prishöjningen på beklädnadsartiklar, som därefter har inträffat, uppges ekiperingshjälpens och ekiperingsbidragets storlek ha blivit än mer otillfredsställande. I framställningen upplyses, att enligt från försvarsgrensförvaltningarna inhämtade uppgifter kostnaderna för officerares ekipering stigit under åren 1946—1951 för första anskaffning med lägst 37 procent (flottan) och högst 86 procent (flygvapnet) samt för årsunderhåll med lägst 55 procent (flottan) och högst 105 procent (flygvapnet).

I fråga om det system, enligt vilket ersättning för tjänstedräkt bör utgå, anförde 1945 års lönekommitté beträffande beställningshavare vid försvaret, utom det icke-ordinarie manskapet, att en av kommittén verkställd utredning hade givit vid handen att skäl kunde anföras för att införa det för de civila tjänstemännen gällande och av kommittén för dem föreslagna rabattsystemet. Kommittén ansåg sig emellertid icke böra föreslå någon ändring i då gällande grunder för de militära och civilmilitära beställningshavarna. En vägledande synpunkt för kommittén var bl. a. att införande av rabattsystemet skulle medföra avsevärt ökat administrativt arbete för de militära myndigheterna i jämförelse med gällande förhållanden. Viss hänsyn togs av kommittén även till att tanken på en övergång till rabattsystemet hade mött bestämt motstånd från personalhåll. Kommittén föreslog därför, att kontantsystemet i samma utsträckning som tidigare skulle tillämpas för beställningshavare vid försvaret. Med avseende på beloppen innebar lönekommitténs förslag att ekiperingshjälp och ekiperingsbidrag inte skulle ändras på annat sätt än att det ordinarie manskapet — långtjänstunderbefälet — skulle erhålla samma ekiperingsförmåner som officerare och underofficerare.

Sedan inom civildepartementet företagits en särskild utredning rörande ekiperingshjälp och ekiperingsbidrag, har förhandlingar i ämnet ägt rum med Statstjänstemännens riksförbund och Tjänstemännens centralorganisation. Härvid har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande — träffats en överenskommelse av innehåll att ekiperingshjälp och ekiperingsbidrag, som avses i de särskilda bestämmelserna för försvaret i 39 § statens allmänna avlöningsreglemente, skall höjas från

500 kronor till 750 kronor resp. från 180 kronor till 270 kronor, allt för år räknat.

Med hänsyn till att förevarande ersättningsbelopp i flertalet fall har varit oförändrade under lång tid och i betraktande av att anskaffningskostnaderna för beklädnadsartiklar har stigit avsevärt, finner jag denna uppräkning skälig. I detta sammanhang får jag erinra, att försvarets civilförvaltning efter överläggningar med vederbörande personalorganisation den 25 januari 1952 beslutat, att den ersättning, som beställningshavare tillhörande någon av lönegraderna Me 1 och Me 2 skall erlægga för av honom såsom lån tillhandahållen beklädning, skall uppräknas med 50 procent från 14 kronor för månad till 21 kronor för månad.

Vad under förenämnda utredning har framkommit har icke givit mig anledning att f. n. föreslå en övergång till det för civila tjänstemän tillämpade rabattsystemet. Det synes emellertid kunna ifrågasättas, om icke gällande bestämmelser om uniformsplikt för militära beställningshavare bör göras till föremål för översyn.

40 §.

Vissa andra förmåner in natura.

Ändringen i denna paragraf innebär, att bestämmelsen i nuvarande 2 mom. utgår, och är föranledd av det av mig tidigare denna dag anmälda förslaget till nytt allmänt resereglemente.

41 §.

Grundläggande bestämmelser om sjukvård.

Den i de särskilda bestämmelserna för försvaret stadgade rätten att behålla sjukvårdsförmån viss tid efter anställningstidens upphörande har tillerkänts innehavare av icke-ordinarie beställningar på grund av den tidsbegränsade anställning, som hittills har gällt för dem. Inrättas ordinarie furirsbeställningar, bör givetvis inte här ifrågavarande förmån utsträckas till att gälla innehavarna av dessa beställningar. Frågan huruvida förmånen bör indragas för de extra ordinarie furirerna vid armén, bör göras till föremål för ytterligare överväganden. Författningsförslaget innehåller i fråga om försvaret endast en redaktionell ändring.

Vad angår den i författningsförslaget införda särskilda bestämmelsen för universiteten och vissa högskolor har *högskoleutredningen* förordat, att befattningshavarna vid Stockholms och Göteborgs högskolor skall erhålla samma sjukvårdsförmåner som de statstjänstemän, som är underkastade statens allmänna avlöningsreglemente. Med anledning härav har *statskon-*

toret framhållit, att prästerna vid den för dem nyligen beslutade löne-regleringen i fråga om sjukvårdsförmånerna jämfördes med lärarna vid det kommunala skolväsendet. Statskontoret anser övervägande skäl tala för att sjukvårdsförmånerna för högskolornas del i princip bestämmas efter samma grunder. Ämbetsverket ifrågasätter dock om inte den personal, som redan är tillförsäkrad ersättning enligt förmånligare regler, övergångsvis skall bibehållas vid denna rätt.

Såsom statskontoret har framhållit talar vissa skäl för att befattningshavarna vid Stockholms och Göteborgs högskolor i fråga om sjukvårdsförmåner jämföras med lärarna vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet. Med hänsyn till att de lönegradsplacerade tjänstemännen vid dessa högskolor redan har tillerkänts samma sjukvårdsförmåner som statstjänstemän i allmänhet, har jag dock ansett mig böra godtaga utredningens förslag på denna punkt.

46 §.

Läkemedel.

Jämlikt 46 § 2 mom. skall, där ej Kungl. Maj:t för visst verk annorlunda förordnar, räkning å läkemedelskostnad vara attesterad av verksläkaren, innan utbetalning på grund av räkningen äger rum. I anslutning härtill föreskrives i 5 § kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 424) angående verksläkare vid den civila statsförvaltningen, att det skall åligga verksläkare att, om förutsättning därför föreligger, attestera bl. a. räkning å läkemedelskostnad, där ej Kungl. Maj:t för visst verk annorlunda förordnar.

I skrivelse den 9 mars 1951 har *telegrafstyrelsen* — med instämmande av generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen — hemställt, att verksläkare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skall befrias från skyldigheten att attestera apoteksräkning å läkemedelskostnader, som skall bestridas av vederbörande verksmedel.

Till stöd för framställningen har telegrafstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Bestämmelsen om skyldighet för verksläkarna att attestera apoteksräkningar tillkom i samband med ikraftträdandet den 1 juli 1939 av civila avlöningsreglementet. I sitt betänkande med förslag till nämnda reglemente uttalade 1936 års lönekommitté, att dispens från berörda skyldighet kunde övervägas beträffande verk med så stor personaluppsättning, att handläggningen av sjukvårdsärenden kunde organiseras på ett ur kontrollsynpunkt betryggande sätt.

Lokala myndigheter och verksläkare vid kommunikationsverken har vid upprepade tillfällen hos vederbörande centrala verksmyndigheter begärt befrielse för verksläkarna från berörda attesteringskyldighet, vilken av ve-

derbörande i regel uppfattas vara av mera formell än reell innebörd. Det har framhållits såsom egendomligt, att verksläkaren skall — utan att fråga är om taxationsgranskning — attestera räkningar, som grundar sig på av honom själv utfärdade eller av honom attesterade recept.

Vid här ifrågasvarande verk kontrollerar den utbetalande myndigheten, att samtliga recept avser sådana anställningshavare vid verket, som är berättigade till läkemedel på statens bekostnad, att kostnaderna endast avser läkemedel, som skall ersättas av statsmedel, samt att räkningens belopp överensstämmer med summan av samtliga till räkningen hörande recept- och rekvisitionsposter. Taxationsgranskning av apoteksräkningarna verkställs enligt gällande bestämmelser stickprovvis i medicinalstyrelsen, dit räkningar för ändamålet insändes i föreskriven ordning. Den sålunda anordnade kontrollen och granskningen måste anses fylla alla rimliga anspråk.

Utlåtanden över telegrafstyrelsens framställning har avgivits av *medicinalstyrelsen* och *riksräkenskapsverket*.

Medicinalstyrelsen har uttalat att, då attesteringen ej synes fylla någon kameral uppgift, styrelsen för sin del inte har något att erinra mot bifall till förevarande framställning. I anslutning härtill har medicinalstyrelsen ifrågasatt, huruvida inte verksläkares attesteringskyldighet beträffande apoteksräkningar skulle kunna generellt slopas.

Riksräkenskapsverket har föreslagit, att kravet på attest av verksläkaren skall generellt slopas i fråga om räkning, som avser av verksläkaren föreskrivna läkemedel. Vad däremot angår de fall där annan än verksläkaren föreskriver läkemedel anser riksräkenskapsverket det vara av vikt att verksläkaren följer läkemedelsordinationen och härvid — i anslutning till bestämmelserna i 8 § verksläkarkungörelsen (1939:424) — övervakar att all den sparsamhet iakttages, som är förenlig med ändamålets vinnande. Genom verksläkarens granskning av dessa läkemedelsräkningar ernås enligt riksräkenskapsverkets mening även kontroll därav att endast läkemedel som har föreskrivits av läkare, som avses i 46 § 1 mom. reglementet, ersättes av statsverket. En dylik kontroll måste eljest företagas av den utbetalande myndigheten. Riksräkenskapsverket har därför ansett sig inte kunna tillstyrka, att dispens beviljas från bestämmelsen om attest av verksläkare beträffande räkningar å läkemedel, som har föreskrivits av annan än verksläkare.

Av den verkställda utredningen framgår, att kravet på attest av verksläkaren på läkemedelsräkning, som avser av verksläkaren föreskrivna läkemedel, inte är påkallat ur kontrollsynpunkt, vilket däremot synes vara fallet i fråga om verksläkarens attest å räkning, som avser av annan läkare föreskrivna läkemedel. Jag anser mig därför böra föreslå, att det i 46 § 2 mom. statens allmänna avlöningsreglemente uppställda kravet att räkning å läkemedelskostnad skall attesteras av vederbörande verksläkare, innan

utbetalning på grund av räkningen äger rum, modifieras sålunda, att dylik attestering normalt erfordras endast beträffande räkningar på kostnad för läkemedel, som har föreskrivits av annan än verksläkaren.

49 §.

För Stockholms och Göteborgs högskolor bör i fråga om begravningshjälp införas en särbestämmelse av samma art som den vilken gäller för bl. a. de högre kommunala skolorna och privatläroverken.

50 §.

Enligt 50 § 1 mom. tredje stycket avlöningsreglementet skall lön för viss månad utbetalas tidigast den tjugufemte dagen och senast den sista helgfria dagen i månaden. Efter beslut av vederbörande myndighet må dock enligt 3 mom. samma paragraf utbetalning ske tidigare dels i samband med övergång från anställning, i vilken de kontanta löneförmånerna har uppburits för kortare tid än månad, till i reglementet avsedd lönegradsplacerad tjänst, dels då särskilt ömmande omständigheter föreligger och tillfällig hjälp för mötande av oförutsedda och hastigt påkommande utgifter är av behovet synnerligen påkallad.

I skrivelse den 23 januari 1950 har *Statstjänarkartellen* hemställt om åtgärder i syfte att, därest större helg inträffar i slutet av månad, månadslönen må utbetalas före den 25:e dagen i månaden. Till stöd för sin hemställan har kartellen framhållit, att då större helger inträffar olägenheter har visat sig uppkomma därigenom, att tjänstemännen inte har kunnat erhålla sin lön förrän efter helgerna. Olägenheterna har gjort sig särskilt gällande i fall, då resor eller andra särskilt kostnadskrävande anordningar har planerats.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande över framställningen uttalat, att däri anförda synpunkter ej utgör tillräckliga skäl för en ytterligare uppmjukning av gällande bestämmelser om tidpunkten för de månatliga löneutbetalningarna.

I samband med ärendets beredning inom civildepartementet upprättades en promemoria angående utbetalning av lön i vissa fall. I promemorian anföres i huvudsak följande.

Utbetalning av lön tidigare än den tjugufemte dagen i månaden är ägnad att inge principiella betänkligheter med hänsyn till att lönen enligt gällande bestämmelser utgår i efterskott. Då vidare några större verk under hand har meddelat, att utbetalning av lönen en tidigare dag än den tjugufemte skulle möta vissa praktiska svårigheter, synes åtminstone en generell föreskrift om tidigare utbetalningsdag, t. ex. den tjugonde, icke böra övervägas. Frågan om tidigare utbetalningsdag torde emellertid böra bedömas även

ur den enskilde tjänstemannens synpunkt, varför en avvägning av arbetsgivar- och arbetstagarintressen bör komma till uttryck i bestämmelserna. Som statstjänarkartellen har framhållit lärer olägenheter med gällande bestämmelser särskilt visa sig föreligga i sådana fall då större helger inträffar i slutet av en månad, t. ex. jul och midsommar. Det bör därför i första hand övervägas, huruvida praktiska förutsättningar finnes att meddela bestämmelser om tidigare utbetalning av lön i december och juni månader. Om en tidigare utbetalning inskränkes till att avse dessa båda månader, torde det också vara möjligt att så utforma föreskrifterna härom att ökade kostnader för löneutbetalningarna kan undvikas.

Det bör prövas om en tidigare utbetalning skall vara obligatorisk eller om densamma skall ske endast efter ansökan. Ytterligare bör övervägas, om utbetalningen vid en tidigare tidpunkt skall omfatta hela lönen eller endast viss del därav, t. ex. en tredjedel eller hälften.

Över ifrågavarande promemoria har infortrade yttranden avgivits av försvarets civilförvaltning (med överlämnande av yttrande från föreningen försvarets kassachefer), riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket, generaltullstyrelsen (med överlämnande av yttranden från tulldirektionerna i Stockholm, Göteborg och Malmö samt tullkamrarna i Strömstad och Harparanda), medicinalstyrelsen (med överlämnande av yttranden från intendenterna vid vissa statliga sinnessjukhus), länsstyrelserna i Kristianstads, Skaraborgs, Kopparbergs och Norrbottens län, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, domänstyrelsen och försvarets fabriksstyrelse. Härjämte har yttranden avgivits av svenska landskommunernas förbund, svenska landstingsförbundet och svenska stadsförbundet.

Av de ifrågavarande yttrandena framgår, att *försvarets civilförvaltning, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, generaltullstyrelsen, domänstyrelsen, länsstyrelserna i Kristianstads, Skaraborgs och Kopparbergs län samt svenska landskommunernas förbund, svenska landstingsförbundet och svenska stadsförbundet* har ställt sig mer eller mindre positiva till att lönen eller del av densamma i vissa fall skall kunna utbetalas tidigare än den 25:e dagen i månaden, medan *övriga hörda verksstyrelser och länsstyrelsen i Norrbottens län* har intagit en avvisande ståndpunkt. *Föreningen försvarets kassachefer* samt *flertalet hörda lokala tullförvaltningsmyndigheter och sjukhusintendenter* har motsatt sig en ändring av nu gällande bestämmelser. En tidigare utbetalningsdag har i allmänhet i och för sig ansetts möjlig utan nämnvärda praktiska svårigheter och utan väsentligt ökade kostnader. I de avstyrkande yttrandena har ifrågasatts bl. a., om utbetalning av lön före de större helgerna i verkligheten kommer att bli till fördel för den enskilde tjänstemannen.

December och juni månader har med hänsyn till jul- resp. midsommarhelgen nästan genomgående ansetts vara de månader, för vilka en even-

tuell tidigare utbetalningsdag än den tjugufemte bör kunna förekomma. *Telegrafstyrelsen* håller dock före, att en tidigare utbetalningsdag än den tjugufemte bör kunna medgivas i vilken månad som helst — dock på där-om gjord anhållan — då så utan olägenhet kan ske och den tidigare utbetalningen är motiverad av särskilda omständigheter.

Som tidigaste utbetalningsdag har av några myndigheter nämnts den tjugonde och av andra den tjuguförsta eller tjuguarda dagen i månaden.

Med få undantag har i yttrandena förordats, att en tidigare utbetalning av lön skall vara obligatorisk samt avse hela lönen. Som motiv för en obligatorisk utbetalning anföres bl. a., att olika principer för löneutbetalningen är ägnade att skapa irritation. Att hela lönen bör utbetalas motiveras bl. a. med att det i annat fall blir dubbelarbete med utskrivning av avlöningslistor och med penningrekvisitioner ävensom ökad pappersåtgång. Det framhålles dock i vissa yttranden, att tidigare utbetalning av hela lönen inte bör komma i fråga för arvodister och annan mindre fast anställd personal.

I likhet med ett stort antal av remissmyndigheterna finner jag det tveksamt om det på längre sikt kan vara till fördel för personalen, att lönen utbetalas tidigare i månaden än hittills har medgivits. Då därtill kommer att en sådan ändring av utbetalningstidpunkten otvivelaktigt kan medföra olägenheter och ökade kostnader för myndigheterna, måste enligt min mening stor försiktighet iakttagas, när det gäller att bereda möjlighet för utbetalning av lön före den 25:e dagen i månaden. Med hänsyn till vad som i stor utsträckning tillämpas såväl på den enskilda arbetsmarknaden som inom det kommunala området vill jag emellertid inte helt motsätta mig ett tillmötesgående av den föreliggande framställningen. Endast i julmånaden synes dock sådana särskilda omständigheter föreligga, att avsteg från nuvarande regler bör göras. Jag förordar således, att i 50 § avlöningsreglementet intages ett bemyndigande för vederbörande myndighet att utbetala lönen för december månad tidigare än den 25:e. Utbetalningen bör ske tidigast den 22:a och av skäl, som framgår av remissyttrandena, i regel avse hela lönen. Jag förutsätter, att vederbörande myndigheter kommer att utnyttja bemyndigandet endast i sådana fall, då det kan ske utan större olägenheter och utan merkostnader av någon betydelse. Bemyndigandet bör vidare begagnas blott i fråga om sådana grupper av tjänstemän, som med hänsyn till anställningsform eller eljest föreliggande omständigheter kan förväntas kvarstå i tjänst under hela månaden.

51 §.

I anslutning till vad som gäller beträffande läroverk m. fl. läroanstalter har stadgandet om skyldighet att underkasta sig ändrade föreskrifter rö-

rande de under 19 § 3 mom. meddelade särskilda bestämmelserna ansetts böra utsträckas till att gälla även universiteten och vissa högskolor.

Slutbestämmelsen.

De föreslagna ändringarna i avlöningsreglementet bör träda i kraft den 1 juli 1952. Av billighetsskäl bör dock den förordade höjningen av ekeperingshjälpen gälla fr. o. m. den 1 april 1952. Den särskilda övergångsbestämmelse, som föranledes härav, liksom övriga erforderliga övergångsanordningar bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta. I detta hänseende torde jag få hänvisa till bl. a. vad som har anförts i de förut omnämnda propositionerna nr 12 och 107.

II. Övriga avlöningsreglementen.

Vissa av mig i det föregående förordade ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente har sådan generell innebörd att motsvarande ändringar bör göras i de avlöningsreglementen, som gäller för vissa speciella grupper av tjänstemän. Jag åsyftar härvid avlöningsreglementet för folkskolan den 30 juni 1948 (nr 437), avlöningsreglementet för kyrkomusiker den 9 juni 1950 (nr 385), avlöningsreglementet för övningslärare den 9 juni 1950 (nr 386), prästlönereglementet den 29 juni 1951 (nr 577) samt avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m. den 27 augusti 1951 (nr 615).

Beträffande samtliga nu angivna författningar gäller, att deras lydelse inte har fastställts av riksdagen. Med beaktande härav och då ändringarna i de olika specialreglementena helt ansluter sig till de ändringar, som har angivits i det vid statsrådsprotokollet fogade förslaget till kungörelse om ändring i statens allmänna avlöningsreglemente, synes anledning inte föreligga att underställa riksdagen lydelsen av övriga ifrågavarande författningsrum. Jag begränsar mig därför till att i det följande ange de ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente, som bör föranleda motsvarande ändringar i specialreglementena.

Ändringarna i 28 § I punkt 3 statens allmänna avlöningsreglemente angående tjänstledighetsavdrag under vissa slag av militärtjänstgöring bör föranleda motsvarande ändringar i 18 § punkt 3 folkskolans avlöningsreglemente, 11 § I punkt 3 kyrkomusikerreglementet, 11 § 1 mom. punkt 3 övningslärarreglementet, 25 § I punkt 3 prästlönereglementet samt 12 § 1 mom. punkt 3 folkhögskolereglementet.

De formella jämkningar, som jag har föreslagit i lydelsen av 28 § III statens allmänna avlöningsreglemente, bör göras även i 19 § punkt 4 folkskolans avlöningsreglemente, 11 § III kyrkomusikerreglementet och 12 § punkt 4 övningslärarreglementet.

Förslaget till nytt allmänt resereglemente m. m., som föranleder ändringar i 33 och 40 §§ statens allmänna avlöningsreglemente, medför ändringar även av 29 och 35 §§ prästlönereglementet.

De ändrade föreskrifter, som har förordats angående attesting av räkning å läkemedelskostnader i 46 § 2 mom. statens allmänna avlöningsreglemente, bör genomföras även i 32 § 2 mom. folkskolans avlöningsreglemente, 23 § 2 mom. kyrkomusikerreglementet, 41 § 2 mom. prästlönereglementet och 27 § 2 mom. folkhögskolereglementet.

De föreslagna ändringarna i bestämmelserna om utbetalning av lön i 50 § 1 mom. statens allmänna avlöningsreglemente bör genomföras även i utbetalningsföreskrifterna i 36 § 1 mom. folkskolans avlöningsreglemente samt 27 § 1 mom. kyrkomusikerreglementet, 22 § 1 mom. övningslärarreglementet, 45 § 1 mom. prästlönereglementet och 31 § 1 mom. folkhögskolereglementet.

Jag torde i detta sammanhang få framhålla, att de förenämnda ändringsförslagen i fråga om tjänstledighetsavdrag och attesting av räkning å läkemedelskostnad berör även vissa i kungörelsen den 22 juni 1951 (nr 586) angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor intagna lönebestämmelser. Dessa bestämmelser är utfärdade av Kungl. Maj:t, sedan riksdagen godkänt vissa huvudgrunder för lönereglering för lärarpersonalen vid de centrala verkstadsskolorna.

Utöver förut angivna ändringar i de speciella avlöningsreglementena, vilka är direkt föranledda av förslagen om ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente, erfordras vid bifall till vissa i andra sammanhang för riksdagen framlagda förslag ändringar i folkskolans avlöningsreglemente och avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m. Ej heller dessa ändringar är av den natur att lydelsen av ändringsförslagen torde bära underställas riksdagen.

Enligt den i propositionen nr 107 till årets riksdag framlagda förhandlingsöverenskommelsen (bil. 30) skall ordinarie, extra ordinarie och extra småskollärare flyttas upp i högre lönegrad, nämligen Ca 15, Ce 13 och Cg 11. Därest riksdagen godkänner förhandlingsöverenskommelsen i denna del, bör härav föranledda ändringar göras i de i 13 § 1 mom. folkskolans avlöningsreglemente intagna lönegradsbestämmelserna.

I propositionen nr 152 har framlagts förslag att folkliga musikskolan i Arvika skall i fråga om statsbidrag och avlöningsbestämmelser m. m. i huvudsak jämföras med folkhögskola. Härav föranledes vissa ändringar i avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m. Då avsikten är att folkhögskolestadgan skall göras tillämplig å musikskolan i Arvika, erfordras i det för folkhögskolan gällande avlöningsreglementet endast några specialstadganden angående musikskolan. Om riksdagen godkänner de förslag i avlöningsfrågorna, som har

förordats i nämnda proposition nr 152, kommer ändringarna i reglementet i huvudsak att bestå i att lönegraderna för rektor samt ordinarie, extra ordinarie och extra lärare intages i 5 § 1 mom. samt att i 6 § införes bestämmelser om avdrag å lön för ordinarie lärare, som inte tages i anspråk för undervisning 35 veckor av läsåret. Vad angår den läsårsdaglön, som har föreslagits gälla för extra ordinarie och extra lärare, nämligen 1/238 av årslönen, vill jag framhålla, att då läsåret vid musikskolan normalt skall omfatta 245 dagar föreskrift bör meddelas, att läsårsdaglön inte får utgå för mer än 238 anställningsdagar under ett arbetsår.

Beträffande avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m. får jag vidare framhålla, att vid utarbetandet av propositionen nr 1951:113 angående löne- och pensionsreglering för personal vid angivna läroanstalter övervägdes att i förslaget inbegripa fruktodlingsskolor. Med hänsyn till att medel ännu inte hade anvisats till dylika skolor ansågs det emellertid böra anstå med en sådan åtgärd. Sedermera beslöts vid 1951 års riksdag på förslag av jordbruksutskottet att anvisa statsbidrag till fruktodlingsskolan i Urshult (utsk. utl. nr 30; r. skr. nr 330). Härvid synes ha förutsatts, att de för lantbruksundervisningsanstalterna gällande avlöningsbestämmelserna skulle göras tillämpliga å fruktodlingsskolan. I anledning av riksdagens beslut har Kungl. Maj:t den 21 december 1951 funnit gott förklara fruktodlingsskolan i Urshult berättigad till statsunderstöd, därvid bidrag till täckande av ordinarie, extra ordinarie och extra befattningshavares avlöningsförmåner må beräknas med tillämpning av de för motsvarande personal vid trädgårdsskolorna i avlöningsreglementet för folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m. meddelade bestämmelserna. Rektor och lärare skall således tillhöra de lönegrader, som gäller för motsvarande personal vid trädgårdsskolorna. Jag förordar, att de formella ändringar, som erfordras för att nämnda avlöningsreglemente skall bli direkt tillämpligt på fruktodlingsskolor, nu vidtages.

De i samband med löneregleringen för lärarna vid folkliga musikskolan i Arvika och fruktodlingsskolor uppkommande pensionsfrågorna torde jag få anmäla senare i dag.

Riksdagens bemyndigande torde böra utverkas för Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar, som jag i det föregående har föreslagit i folkskolans avlöningsreglemente, avlöningsreglementet för kyrkomusiker, avlöningsreglementet för övningslärare, prästlönerreglementet samt avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m.

Ändringarna bör träda i kraft den 1 juli 1952.

III. Avlöningsförstärkningar och befattningsarvoden m. m.

Enligt 37 § 1 mom. statens allmänna avlöningsreglemente utgår enligt bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut, avlöningsförstärkningar, befattningsarvoden, ställföreträdararvoden m. fl. arvoden.

En förteckning över här ifrågavarande särskilda ersättningar finnes fogad såsom bilaga D till tilläggsbestämmelserna till avlöningsreglementet. Frågor, som berör dessa ersättningar, brukar underställas riksdagen i samband med de årliga anslagsäskandena för vederbörande verk. Så har i stor utsträckning varit fallet i de propositioner, som har lagts fram för årets riksdag. I enlighet med den i det föregående berörda överenskommelsen bör vidare maximibeloppet för den ersättning, som utgår vid sjöreserven, uppräknas från 2 kronor 40 öre till 3 kronor för dag.

Jag torde härefter få upptaga frågor om vissa andra ersättningar, som inte i annat sammanhang har underställts riksdagen.

Ställföreträdararvoden om 1 200 kronor och — i vissa fall — om 2 004 kronor för år utgår f. n. till generaldirektörens ställföreträdare i vissa verk. Till den som uppbär sådant arvode utgår i regel inte vikariatsersättning vid förordnande att uppehålla generaldirektörstjänsten. Med hänsyn till dessa arvodens karaktär av vikariatsersättning bör de skäligen uppräknas något. Jag föreslår, att det lägre ställföreträdararvodet fastställs till 1 500 kronor och det högre till 2 400 kronor. Medel för denna höjning har beträffande flertalet av de berörda verken beräknats i vederbörliga propositioner. Där så ej har skett, utgår arvodena från förslagsvis anvisade poster.

Till de militära beställningshavare, som tjänstgör såsom militärassistenter i olika verk, utgår särskilda arvoden. Jag anser skäligen att dessa arvoden, som nu utgår med 360, 720, 900 och 1 080 kronor för år, höjes till 390, 780, 1 008 resp. 1 200 kronor för år.

Till militärassistent, som tjänstgör såsom chef för militärbyrå (mot-svarande) utgår ett högre arvode om 3 096 kronor för år. Detta arvode har avvägrats med beaktande av grundlöneskillnaden mellan majors- och överstelöjtnantsgraderna, å ena sidan, och byråchefsgaden, å andra sidan. Arvodet höjdes i samband med chefslönereregleringen från 1 080 kronor till 3 096 kronor. Vid bifall till de i propositionen nr 107 framlagda förslagen om lönegradsplacering för den militära personalen, kommer lönerna att höjas för majorer och överstelöjtnanter. Med hänsyn härtill bör nämnda arvode om 3 096 kronor för år fr. o. m. den 1 juli 1952 fastställas till 2 700 kronor. Särskilda övergångsordningar kan härvid i vissa fall bli erforderliga.

Vid telegrafverket utgår till rikstelefonist, landstelefonist eller lokaltelefonist, som har förordnats såsom föreståndare för växelstation, högst 540 kronor för år enligt de närmare bestämmelser, som meddelas av telegraf-

styrelsen. Maximibeloppet höjdes den 1 juli 1939 från 360 kronor till 540 kronor för att möjliggöra högre ersättningar vid vissa större växelstationer. Ersättning av här avsett slag uppbäres vid ungefär 85 växelstationer. Maximibeloppet utgår bara vid ett fåtal av dessa stationer.

Jag förordar, att maximibeloppet nu höjes till 720 kronor.

Vid statens järnvägar må tjänsteman tillhörande 1—16 lönegraderna, som bestrider beredskapstjänst vid statens järnvägars hjälpvagnsberedskap, uppbära ersättning med högst 1 krona för dygn enligt de närmare bestämmelser, som meddelas av järnvägsstyrelsen. Med hänsyn till att vagnmästare i 16 lönegraden, som i stor utsträckning utnyttjas för beredskapstjänst, enligt förslag i propositionen nr 107 skall flyttas till 17 lönegraden, synes ersättningen i fråga fr. o. m. den 1 juli 1952 få utgå i högst sistnämnda lönegrad. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa ersättnings belopp och meddela i övrigt erforderliga bestämmelser.

Till tjänstemän vid statens järnvägar och statens vattenfallsverk, som fullgör viss beredskapstjänst, samt till tjänsteman, som bestrider beredskapstjänst vid Järvafältets elektriska distributionsnät, utgår i vissa fall särskild ersättning för vecka.

Beträffande grunderna för ersättningsbestämmande får jag hänvisa till den redogörelse, som har lämnats i propositionen 1951:190. I enlighet med de i nämnda proposition framlagda förslagen höjdes ersättningsbeloppet fr. o. m. den 1 januari 1951 i anledning av att den fr. o. m. nämnda dag fastställda höjningen av lönerna automatiskt medförde en höjning av övertidsersättningarna. Beredskapsersättningen utgår sålunda för närvarande enligt vederbörande myndighets bestämmande med högst 53 kronor per vecka dels då beredskapen fullgöres i hemmet, dels då den fullgöres på tjänstestället och nattvila beredes samt tjänstgöringstraktamente utgår och med 65 kronor per vecka, då beredskapen fullgöres på tjänstestället och nattvila beredes samt tjänstgöringstraktamente ej utgår.

Övertidsersättningarna har fr. o. m. den 1 januari 1952 ytterligare höjts. Jag föreslår därför, att maximibeloppet för omförmälda beredskapsersättning höjes med 15 procent fr. o. m. sistnämnda dag till, i avrundade tal, 61 resp. 75 kronor per vecka. Jag förutsätter, att vederbörande myndigheter vid utfärdande av erforderliga bestämmelser i ämnet tillser att de av riksdagen tidigare godtagna grunderna för ersättningsdifferentiering nog iakttages.

Jag får i detta sammanhang erinra, att Kungl. Maj:t, med stöd av riksdagens i skrivelse 1948:351 givna bemyndigande, har fattat beslut i fråga om vissa andra beredskapsersättningar. Sålunda har arméförvaltningen i samband med framläggandet av sina förslag till disposition av vissa anslag under riksstatsens fjärde huvudtitel för budgetåret 1951/52 hemställt, att beredskapsersättning måtte få utgå till vissa vid arméns centrala drivme-

delsanläggningar anställda tjänstemän, som sköter brandbevakningen vid anläggningarna. Försvarets civilförvaltning har avgivit infordrat utlåtande i ärendet. I regleringsbrev den 1 juni 1951 avseende anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde (s. 46) har Kungl. Maj:t i anledning härav medgivit, att ersättning enligt arméförvaltningens bestämmande må utgå till vid central drivmedelsanläggning anställd förvaltare och förste montör, som utom ordinarie arbetstid alternerande tages i anspråk för brandbevakning, med högst 53 kronor per vecka.

Vidare har försvarets fabriksstyrelse i skrivelse den 6 april 1951 hemställt om bemyndigande att utbetala särskild ersättning till sådana tjänstemän vid tvätt- och reparationsanstalterna i Långsele och Boden, som bestrider viss beredskapstjänst. Sedan statens lönenämnd avgivit utlåtande i ärendet, har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1951 medgivit, att tjänsteman vid någon av nämnda tvätt- och reparationsanstalter, som bestrider beredskapstjänst i hemmet för passning m. m. av elektriska ångpanneanläggningar, må tillerkännas ersättning härför med högst 53 kronor per vecka enligt de närmare föreskrifter, som utfärdas av försvarets fabriksstyrelse.

Slutligen har försvarets civilförvaltning överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse, vari tjänsteförrättande chefen för försvarsstaben har hemställt, att den civilanställda personalen vid försvarsstabens telefonväxel måtte få åtnjuta ersättning för viss beredskapstjänstgöring. Kungl. Maj:t har, sedan statens lönenämnd yttrat sig i ärendet, i anledning härav genom beslut den 27 juli 1951 medgivit, att vid militär myndighet anställd tjänsteman med telefonistgörsmål må enligt civilförvaltningens bestämmande tillerkännas ersättning för beredskapstjänst med högst 43 kronor per vecka enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av civilförvaltningen.

Sagda tre beslut torde nu böra underställas riksdagens prövning. Fr. o. m. den 1 januari 1952 torde beloppen böra höjas från 53 till 61 kronor resp. från 43 till 50 kronor per vecka.

I skrivelse den 27 juni 1950 har marinförvaltningen hemställt, att ersättning måtte räknat fr. o. m. budgetåret 1950/51, utgå till tjänsteman, som bestrider beredskapstjänst vid örlogsvarv eller kustartilleriverkstad, med visst högsta belopp per vecka enligt marinförvaltningens bestämmande. Försvarets civilförvaltning och statens lönenämnd har avgivit infordrade utlåtanden i ärendet. Ersättningen skulle utgå dels till ingenjörspersonal för viss driftsteknisk beredskap i hemmet för möjliggörande av ett skyndsamt utförande av sådana oförutsedda arbeten av större omfattning, som inte tål uppskov, exempelvis reparation eller dockning av fartyg, som har varit utsatt för maskinskada, grundkänning, kollision och dylikt, dels till arbetsledare eller tekniker vid de elektriska anläggningarna för fullgörande av beredskapstjänstgöring i hemmet. Framställningen är närmast föranledd av

förhållandena vid örlogsvarvet och marinverkstäderna i Karlskrona, där beredskapstjänstgöring av angivet slag f. n. förekommer. Marinförvaltningen säger sig ha utfäst sig att söka utverka ersättning åt därav berörda tjänstemän vid örlogsvarvet redan fr. o. m. den 1 juli 1949, varför ämbetsverket hemställer, att ersättning efter motsvarande grunder måtte få utbetalas till dessa tjänstemän även för budgetåret 1949/50.

Den beredskapstjänst, som för närvarande bestrides av arbetsledare eller tekniker vid de elektriska anläggningarna vid örlogsvarvet i Karlskrona och som enligt uppgift fullgöres i hemmet eller annan plats inom staden, där vederbörande tjänsteman kan nås per telefon, torde vara att jämställa med den beredskapstjänst, för vilken beredskapsersättning numera utgår till tjänsteman vid Järvafältets elektriska distributionsnät och vid statens vattenfallsverk. Med hänsyn härtill föreslår jag att ersättning härför, om riksdagen inte har något att erinra däremot, må utgå fr. o. m. den 1 januari 1952 med högst 61 kronor per vecka enligt försvarets civilförvaltnings bestämmande. Marinförvaltningens framställning i övrigt kan jag inte biträda.

Hemställan.

Under åberopande av vad jag i det föregående i olika hänseenden har anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

A. bemyndiga Kungl. Maj:t att

1) vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga vid statsrådsprotokollet i ärendet fogade författningsförslaget,

2) vidtaga ändringar i avlöningsreglementet för folkskolan den 30 juni 1948 (nr 437), avlöningsreglementet för kyrkomusiker den 9 juni 1950 (nr 385), avlöningsreglementet för övningslärare den 9 juni 1950 (nr 386), prästlönerreglementet den 29 juni 1951 (nr 577) samt avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m. den 27 augusti 1951 (nr 615) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående under II har förordats,

3) meddela beslut eller bestämmelser rörande vissa avlöningsförstärkningar, befattningsarvodet och beredskapsersättningar m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående under III har anförts,

4) utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av förenämnda förslag,

B. godkänna av Kungl. Maj:t meddelade beslut angående ersättning för beredskapstjänstgöring till vissa tjänstemän vid arméns centrala drivmedelsanläggningar samt tvätt- och reparationsanstalterna i Långsele och Boden ävensom till vid militär myndighet anställda tjänstemän med telefonistgöromål.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ingvar Rörs.

Förslag

till

**kungörelse om ändring i statens allmänna avlöningsreglemente
den 30 juni 1948 (nr 436).**

Härigenom förordnas,

att följande författningsrum i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, nämligen dels de allmänna bestämmelserna i 1 § 1 mom., 2 §, 3 § 1, 2 och 4 mom., 4 § 1 mom., 7 § 1 mom., 20, 22 och 23 §§, 28 § I och III, 29 § 1 mom., 30 §, 33 §, 40 §, 46 § 2 mom., 50 § 1 mom. och 51 § 1 mom., dels de särskilda bestämmelserna i 4—7, 11, 13, 14, 19, 21, 27—29, 31, 33—36, 38, 39, 41 och 49 §§,

samt att den vid reglementet fogade bilagan A skall erhålla den ändrade lydelse, som framgår av det följande.

1 §.

Reglementets tillämpningsområde m. m.

1 mom. Detta reglemente — — — riksdagens verk;

b) *tjänstemän vid Stockholms högskola och Göteborgs högskola*, i den mån de innehava tjänster upptagna å personalförteckning, som Kungl. Maj:t fastställt med stöd av riksdagens beslut;

c) *rektorer och lärare vid kommunala flickskolor, kommunala realskolor, praktiska kommunala realskolor och högre folkskolor (de högre kommunala skolorna)*, med undantag av övningslärare;

d) *rektorer och lärare, å vilka stadgan för de statsunderstödda privatläroverken äger tillämpning*, med undantag av övningslärare;

e) *rektor och ämneslärare vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala*;

f) *föreståndare för samt lärare vid statsunderstödda skolor för bildbara*

¹ Senaste lydelse, se

beträffande de allmänna bestämmelserna i 1 § 1 mom., 2 §, 3 § 1 mom., 4 § 1 mom. och 20 § samt de särskilda bestämmelserna i 4, 5, 13, 14, 19, 28, 31, 38, 39, 41 och 49 §§ 1951:492,

beträffande 3 § 2 mom. 1950:349,

beträffande 30 § 1949:321,

beträffande de särskilda bestämmelserna i 29, 33 och 35 §§ 1949:321 och 1951:492 samt beträffande de särskilda bestämmelserna i 34 § 1952:71.

sinnesslöa eller epileptiker och med sådana skolor samorganiserade arbets-
hem (sinnesslöskolorna, epileptikerskolorna), med undantag av lärare i
annat ämne än kunskapsämne eller kvinnlig slöjd; samt

g) tjänstemän vid hushållningssällskap och skogsvårdsstyrelser, i den
mån de innehava tjänster upptagna å personalförteckning, som Kungl.
Maj:t fastställt med stöd av riksdagens beslut.

2 §.

Lönegrader.

De i — — — 1947 (nr 376).

Tjänster (beställningar), vid vilka lön utgår enligt löneplan nr 1 eller 2.

Anställningsform	Civila tjänster och civilmilitära beställningar				Militära beställningar			
	Löneplan nr				Löneplan nr			
	1		2		1		2	
	Lönegrads-		Lönegrads-		Lönegrads-		Lönegrads-	
	beteck- ning	num- mer	beteck- ning	num- mer	beteck- ning	num- mer	beteck- ning	num- mer
<i>Ordinarie statlig anställning.</i>								
Fullmakt eller konstitutorial	Ca	1—37	Co	1—25	Ma	1—37	Mo	1—25
Förordnande för viss tid	Cb	1—14	Cp	1—25	—	—	Mp	1—25
Förordnande för begränsad anställ- ningstid	—	—	Cq	1—25	—	—	—	—
Förordnande tills vidare	—	—	Cr	1—25	Md	1—37	Mr	1—25
<i>Ordinarie icke-statlig anställning.</i>								
Förordnande tills vidare eller kontrakt	Ca	1—37	Co	1—25	—	—	—	—
Förordnande för viss tid	Cb	1—14	—	—	—	—	—	—
<i>Icke-ordinarie anställning.</i>								
Förordnande såsom extra ordinarie tjänsteman	Ce	1—37	Cs	1—25	Me	1—37	—	—
Förordnande såsom aspirant	Cf	1—35	—	—	Mf	1—35	—	—
Förordnande såsom extra tjänsteman	Cg	1—37	—	—	Mg	1—37	—	—

Tjänster (beställningar), vid vilka lön utgår enligt löneplan nr 3, 4 eller 5.

3 §.

För reglementets tillämpning grundläggande bestämmelser.

1 mom. I reglementet — — — särskilda bestämmelserna.

Med *universiteten och vissa högskolor* avses universiteten i Uppsala och Lund, karolinska mediko-kirurgiska institutet, medicinska högskolan i Göteborg, Stockholms högskola, Göteborgs högskola, tandläkarhögskolorna, de tekniska högskolorna, lantbrukshögskolan, veterinärhögskolan och skogshögskolan.

Med *läroverk* — — — och epileptikerskolorna.

Med *länsstyrelserna* — — — med landshövding.

Med *statens* — — — Södertälje kanalverk.

2 mom. Inom *försvaret* — — — med tjänsteman.

4 mom. I reglementet avsedda *icke-statliga anställningar* skola likställas med statliga tjänster. Härvid skall vad i reglementet sägs om staten och statsverket avse vederbörande högskola (högskolestyrelse), kommun, skolstyrelse, hushållningssällskap eller skogsvårdsstyrelse.

4 §.

Tjänsters inrättande och lönegradsplacering.

A. Allmänna bestämmelser.

1 mom. *Ordinarie tjänster* samt *extra ordinarie tjänster i lönegraderna Ce 26—37 och Cs 1—25* inrättas och lönegradsplaceras av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut.

Kungl. Maj:t — — — förordnandet tillhörde.

B. Särskilda bestämmelser.

Försvaret.

Sammanlagda antalet icke-ordinarie furirsbeställningar på aktiv stat i lönegraderna Mg 10, Me 10 och Me 11 bestämmas av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut. Sådan innehavare av furirsbeställning, som ej uppnått 20 års ålder, skall vara placerad i lönegraden Mg 10. Annan innehavare av icke-ordinarie furirsbeställning skall vara placerad i lönegraden Me 10 till och med det kalenderkvartal, då han under tre år innehaft furirsbeställning på aktiv stat eller enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser kan räkna minst sex års anställning såsom manskap, och i lönegraden Me 11 för tiden därefter.

Extra ordinarie löjtnantsbeställning i lönegraden Me 19 inrättas av vederbörande myndighet enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Andra icke-ordinarie militära beställningar på aktiv stat än ovan nämnts inrättas och lönegradsplaceras av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut.

Antalet anställningshavare över stat i lönegraden Mha 1 bestämmas enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Bank- och fondinspektionen. Sparbanksinspektionen.

Tjänster i lönegrader, som eljest ifrågakomma vid ordinarie civil anställning, samt extra ordinarie tjänster i lönegraderna Ce 26—37 och Cs 1—25 inrättas och lönegradsplaceras av Kungl. Maj:t.

Universiteten och vissa högskolor.

De tjänster vid Stockholms och Göteborgs högskolor, å vilka reglementet äger tillämpning, inrättas och lönegradsplaceras av vederbörande högskolestyrelse i enlighet med den i 1 § 1 mom. b) omförmälda personalförteckningen.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.

Tjänster, å vilka reglementet äger tillämpning, inrättas och lönegradsplaceras av vederbörande hushållningssällskap eller skogsvårdsstyrelse i enlighet med den i 1 § 1 mom. g) omförmälda personalförteckningen.

Statens affärsdrivande verk.

Ordinarie tjänster i lönegraderna Ca 1—25 inrättas av Kungl. Maj:t.

Extra ordinarie tjänster i lönegraderna Ce 32—37 och Cs 1—25 inrättas och lönegradsplaceras av Kungl. Maj:t. Andra extra ordinarie tjänster må, där ej annat följer av beslut eller bestämmelser, som meddelats av Kungl. Maj:t, inrättas och lönegradsplaceras av vederbörande myndighet.

5 §.

Tjänstetillsättning.

B. Särskilda bestämmelser.

Universiteten och vissa högskolor.

Ordinarie tjänst vid Stockholms eller Göteborgs högskola tillsättes medelst förordnande.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.

---

6 §.

Förening av lönegradsplacerade tjänster m. m.

B. Särskilda bestämmelser.

Försvaret.
-----*Universiteten och vissa högskolor.*

Med tjänst såsom extra docent eller extra forskardocent må utan särskilt tillstånd förenas ordinarie eller extra ordinarie statlig tjänst eller jämförlig kommunal befattning i samma eller högre lönegrad, under förutsättning att tjänstemannen frånträder utövningen av sistnämnda tjänst eller befattning. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning i fråga om förening av docent- eller forskardocenttjänst med icke-statlig tjänst med avlöning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Med tjänst såsom director musices vid universitet må förenas annan ordinarie eller extra ordinarie tjänst eller därmed jämförlig kommunal befattning, under förutsättning att detta av universitetskanslern prövas icke inverka hinderligt för utövandet av förstnämnda tjänst och annat ej följer av de beträffande sistnämnda tjänst meddelade bestämmelserna.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

Bank- och fondinspektionen. Sparbanksinspektionen. Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.

Musikhögskolan.
-----*Veterinärstaten.*
-----*Barnmorskeläroanstalterna.*
-----

7 §.

Förening av tjänst med tjänstebefattning eller uppdrag.

A. Allmänna bestämmelser.

1 mom. För förening av ordinarie eller extra ordinarie tjänst med tjänstebefattning eller därmed jämförligt uppdrag i andra fall än i 6 § avses

eller med uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk, bolag, förening eller inrättning, som har till ändamål att driva rörelse inom industri, handel, transport-, bank- eller försäkringsväsen eller annan näringsgren eller vars verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte, ford-
ras särskilt tillstånd, så framt icke den, som äger bevilja tillståndet, till-
satt tjänstebefattningen eller meddelat uppdraget. Tillstånd beviljas av
vederbörande myndighet, såvitt fråga är om tjänst med lönegradsbeteck-
ning Ca eller Ce och något av lönegradsnumren 1—30, samt eljest av Kungl.
Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av vederbörande myndighet.
Tillstånd, varom — — — viss tid.

B. Särskilda bestämmelser.

Högsta domstolen. Regeringsrätten. Häradsrätterna. Vattendomstolarna.

Med tjänst såsom justitieråd — — — förenas skiljemannauppdrag.

Med tjänst såsom häradshövding eller vattenrättsdomare må icke förenas
tjänstebefattning eller därmed jämförligt uppdrag hos verk, bolag, förening
eller inrättning, som har till ändamål att driva rörelse inom industri, handel,
transport-, bank- eller försäkringsväsen eller annan näringsgren eller vars
verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte. Ej heller må med
sådan tjänst förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot av styrelse
för verk, bolag, förening eller inrättning av angivet slag och ej heller skilje-
mannauppdrag annat än såsom ordförande eller ensam skiljedomare. Vad
nu sagts skall dock icke gälla uppdrag såsom ordförande eller ledamot i
styrelse för sparbank eller såsom ordförande i styrelse för virkesmätning-
förening eller i kontrollnämnd med uppgift att pröva klagan över auktorise-
rad virkesmätning.

Beträffande tjänstebefattning eller uppdrag, som må av häradshövding
eller vattenrättsdomare innehavas, skola bestämmelserna i 1 mom. om sär-
skilt tillstånd iakttagas, därest fråga är om tjänstebefattning eller upp-
drag, som där avses.

Försvaret.

Tillstånd, som avses i 1 mom., meddelas av Kungl. Maj:t eller den myn-
dighet Kungl. Maj:t bestämmer i fråga om beställning, vilken tillsatts av
Kungl. Maj:t, och av vederbörande myndighet i fråga om annan beställning.

Universiteten och vissa högskolor.

Angående förening av ordinarie lärartjänst inom medicinsk fakultet eller
medicinsk högskola med anställning vid statligt eller kommunalt sjukhus
eller vid statens institut för folkhälsan gäller vad därom särskilt stadgas.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

Ordinarie, extra — — — i sänder.

Tjänsteman vid — — — tillstånd beviljas.

Utän särskilt tillstånd må med lärartjänst förenas av vederbörande rektor meddelat uppdrag såsom biträde å rektorsexpeditionen.

*Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.**Länsstyrelserna.*

11 §.

Tjänstemans skyldighet att uppehålla annan tjänst m. m.

B. Särskilda bestämmelser.

Universiteten och vissa högskolor.

Lärare i lönegraden Ca, Ce eller Cg 33 är, om han därtill förordnas, pliktig att uppehålla professorstjänst. Docent är, om han därtill förordnas, pliktig att uppehålla högre akademisk lärartjänst.

Läroverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

*Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.**Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.**Statens sinnessjukhus.*

13 §.

Ordinarie tjänstemans förflyttningsskyldighet.

B. Särskilda bestämmelser.

*Försvaret.**Universiteten och vissa högskolor.*

Innehavare av ordinarie tjänst vid Stockholms eller Göteborgs högskola är pliktig att låta förflytta sig till annan ordinarie tjänst vid nämnda hög-

skolor liksom ock, där Kungl. Maj:t så prövar lämpligt, till ordinarie tjänst vid statligt verk, å vilket detta reglemente är tillämpligt.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

Ordinarie lärare vid högre kommunal skola samt föreståndare för eller lärare vid sinnesslöskola eller epileptikerskola är pliktig att låta förflytta sig till annan ordinarie tjänst vid statlig eller kommunal läroanstalt, som avses i 3 § 1 mom. tredje stycket, eller till lärartjänst vid folkskoleväsendet, allt då sådant erfordras vid i vederbörlig ordning beslutad omorganisation av den skolform tjänstemannen tillhör eller för indragning av övertalig lärartjänst eller då eljest synnerliga skäl därtill äro.

Vid privatläroverk anställd ordinarie lärare, som icke kan uppsägas med tillämpning av de i 5 § meddelade särskilda bestämmelserna för läroverk m. fl. läroanstalter, är pliktig att låta förflytta sig till annan ordinarie tjänst vid läroanstalt, som avses i 3 § 1 mom. tredje stycket, eller till lärartjänst vid folkskoleväsendet, då sådant erfordras för indragning av övertalig lärartjänst eller då eljest synnerliga skäl därtill äro. Vad nu sagts skall gälla jämväl beträffande rektor och ämneslärare vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.

Flyinge hingstdepå och stuteri. Strömsholms hingstdepå.

Länsstyrelserna.

---

14 §.

Ordinarie tjänstemans avgångsskyldighet m. m.

B. Särskilda bestämmelser.

Utrikesdepartementet. Beskickningar och konsulat.

Försvaret.

1. Innehavare av militär beställning, vilken tillhör någon av lönegraderna Ma 30—37 eller lönegrad med beteckningen Mo, eller av civilmilitär beställning, vilken tillhör någon av lönegraderna Ca 29—37 eller lönegrad

med beteckningen Co, är pliktig att avgå från beställningen, där så finnes påkallat med hänsyn till statens intressen. Beslut härom meddelas av Kungl. Maj:t efter förslag av vederbörande försvarsgrenschef. Innan sådant förslag avgives, skola yttranden hava inhämtats från övriga beställningshavaren överordnade myndigheter eller chefer.

Med stöd — — — riksdagens beslut.

Därest beställningshavare — — — stycket sagts.

I första — — — intressen stridande.

2. Angående skyldighet — — — gällande tjänstepensionsreglemente.

Poliskåren i Boden.

---

19 §.

Avlöningsförmåner av olika slag. Sammanträffande av förmåner.

B. Särskilda bestämmelser.

Försvaret.

Universiteten och vissa högskolor.

1. Innehavare av sådan ordinarie tjänst, med vilken rätt till särskilda förmåner är förenad, skall vidkännas avdrag å lönen med belopp motsvarande de särskilda förmånernas värde enligt uppskattning i behörig ordning. Vad genom donation av enskild tillförsäkrats innehavare av sådan tjänst, i syfte att bereda denne särskild förmån utöver honom eljest tillkommande avlöningsförmåner, skall likväl icke föranleda sådant avdrag.

2. Vad i 5 mom. sägs skall äga motsvarande tillämpning, då tjänsteman vid Stockholms eller Göteborgs högskola uppbär livränta enligt olycksfallsförsäkringslagen eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar på grund av arbete i statlig eller kommunal tjänst eller i tjänst hos privat läroanstalt, som avses i detta reglemente.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

1. Innehavare av sådan rektors- eller lärartjänst vid allmänt läroverk eller privatläroverk, med vilken rätt till särskilda förmåner är förenad, skall vidkännas avdrag å lönen med belopp motsvarande de särskilda förmånernas värde enligt uppskattning i behörig ordning. Vad genom donation av enskild tillförsäkrats innehavare av sådan tjänst, i syfte att bereda denne särskild förmån utöver honom eljest tillkommande avlöningsförmåner, skall likväl icke föranleda sådant avdrag.

2. Vad i — — — detta reglemente.

Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.

Lots- och fyrstaten.

Landsfogdarna. Landsfiskalerna. Poliskåren i Boden.

Statens affärsdrivande verk.

20 §.

Lönegradernas konstruktion.

1 mom. Lönegraderna med beteckningen *Ca, Ce, Cg, Coa, Cob, Ma, Md, Me, Mg* eller *Mha* omfatta de löneklasser, som angivas i följande tabell.

Lönegrad med		Omfattar löneklasserna					Lönegrad med		Omfattar löneklasserna				
beteckning	nr	a	b	c	d	å löneplan nr	beteckning	nr	a	b	c	d	å löneplan nr
		nr							nr				
<i>Ca, Ce, Cg, Ma, Md, Me, Mg</i>	1	1	2	3	4	1	<i>Ca, Ce, Cg, Ma, Md, Me, Mg</i>	20	20	21	22	23	1
	2	2	3	4	5			21	21	22	23	24	
	3	3	4	5	6			22	22	23	24	25	
	4	4	5	6	7			23	23	24	25	26	
	5	5	6	7	8			24	24	25	26	27	
	6	6	7	8	9			25	25	26	27	28	
	7	7	8	9	10			26	26	27	28	29	
	8	8	9	10	11			27	27	28	29	30	
	9	9	10	11	12			28	28	29	30	31	
	10	10	11	12	13			29	29	30	31	32	
	11	11	12	13	14			30	30	31	32	33	
	12	12	13	14	15			31	31	32	33	34	
	13	13	14	15	16			32	32	33	34	35	
	14	14	15	16	17			33	33	34	35	36	
	15	15	16	17	18			34	34	35	36	37	
	16	16	17	18	19			35	35	36	37	38	
	17	17	18	19	20			36	36	37	38	39	
	18	18	19	20	21			37	37	38	39	40	
	19	19	20	21	22								
<i>Coa</i>	1	1	2	3	4	3	<i>Cob</i>	1	1	2	3	4	4
<i>Mha</i>	1	1	2	3	4	5	<i>Mha</i>	2	4	5	6	7	5

Löneklasserna hava — — — eller d.

Inom varje — — — annan tjänst.

2 mom. Lönegrad med beteckningen Cb — — — följande tabell.

Lönegrad med beteckningen Cf eller Mf omfattar den löneklass å löneplan nr 1, som har samma nummer som lönegraden.

Lönegrad med beteckningen Co, Cp, Cq, Cr, Cs, Mo, Mp eller Mr omfattar den löneklass å löneplan nr 2, som har samma nummer som lönegraden.

21 §.

Grundläggande bestämmelser om löneklassplacering.

B. Särskilda bestämmelser .

Försvaret.

Vid tillträde av beställning i lönegraden Ma, Md, Me eller Mg 37 placeras beställningshavaren i 40 löneklassen.

Beträffande innehavare — — — respektive 326.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

22 §.

Löneklassplacering med hänsyn till tidigare innehavd tjänst.

1 mom. Tjänstemans placering och uppflyttning i löneklass (lönerum) sker med hänsyn till tidigare innehavd tjänst enligt vad i denna paragraf sägs, därest han

a) tillträder tjänst med lönegradsbeteckningen Ca, Ce, Cg, Ma, Md, Me eller Mg och tidigare innehafvt tjänst med någon av dessa lönegradsbeteckningar eller

b) tillträder tjänst med lönegradsbeteckningen Coa, Cob eller Mha och tidigare innehafvt tjänst med samma lönegradsbeteckning;

dock att — — — angivet slag.

Vid tillämpning — — — tjänsten (vikariatslöneförordnandet).

2 mom. Tjänsteman skall placeras och uppflyttas i löneklass (lönerum),

a) om den nya tjänsten är *högre* än den senast innehavda (befordran, vikariatslöneförordnande å högre tjänst m. m.): enligt den vid reglementet såsom *bilaga A* fogade placeringstabellen med tillhörande anvisningar, tillämpad med utgångspunkt från den senast innehavda tjänsten.

b) om den nya tjänsten är *lika hög* som den senast innehavda (transport, övergång från vikariatslöneförordnande till tjänst i samma lönegrad m. m.): som om tjänstemannen tillträtt den nya tjänsten redan då han tillträdde den senast innehavda tjänsten, samt

c) om den nya tjänsten är *lägre* än den senast innehavda (övergång till lägre tjänst frivilligt eller tvångsvis i annat fall än i 18 § 4 mom. avses, upphörande av vikariatslöneförordnande å högre tjänst m. m.): som om

tjänstemannen tillträtt den nya tjänsten redan då han tillträdde den senast innehavda tjänsten.

Har tjänsteman tidigare innehaft, i fall som avses under a) högre tjänst än den senast innehavda och i fall som avses under c) lägre, lika hög eller högre tjänst, skall tjänstemannen, om det är för honom förmånligare, placeras och uppflyttas i löneklass (lönerum)

antingen enligt ovannämnda placeringstabell med tillhörande anvisningar, tillämpad med utgångspunkt från den senast innehavda tjänst, som är lägre än den nya, eller från dessförinnan innehavd tjänst, som är högre än den förstnämnda men ändock lägre än den nya tjänsten,

eller som om tjänstemannen tillträtt den nya tjänsten redan då han först tillträdde lika hög eller högre tjänst.

Där enligt — — — för löneklassuppflyttning.

23 §.

Löneklassplacering med hänsyn till tidigare innehavd anställning enligt kollektivavtal.

Den, som tillträder tjänst med lönegradsbeteckningen Ca, Ce, Cg, Ma, Md, Me eller Mg eller vikariatslöneförordnande å sådan tjänst, skall, om detta är för honom förmånligare än en tillämpning av bestämmelserna i 21 eller 22 §, enligt vad i denna paragraf sägs placeras och uppflyttas i löneklass (lönerum) med hänsyn till tidigare efter fyllda 18 år hos staten innehavd anställning med avlöning enligt *kollektivavtal*;

dock att — — — angivet slag.

Tjänstemannen placeras och uppflyttas enligt — — — honom förmånligast.

a) Tjänstemannen placeras i — — — högsta löneklass.

b) Tjänstemannen placeras och uppflyttas i löneklass med tillgodoräkning i följande omfattning av i första stycket avsedd sammanlagd anställningstid, nämligen

vid tillträde av tjänst med högst lönegradsnumret 14: tid utöver 6 år, dock högst 6 år;

vid tillträde av tjänst med lönegradsnumret 15 eller 16: tid utöver 9 år, dock högst 6 år; samt

vid tillträde av tjänst med lönegradsnumret 17: tid utöver 9 år, dock högst 3 år.

Vid tillämpning — — — andra stycket.

27 §.

Tid varunder lön utgår. Löncavdrag och avdragsgrupper.

B. Särskilda bestämmelser.

Läroverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

*Musikhögskolan.**Lots- och fyrstaten.*

För ordinarie och extra ordinarie lots, lotsförman eller överlots skall tillämpas det A-avdrag, som gäller för den löneklass, vars nummer med två enheter understiger numret för den löneklass, efter vilken lönen utgår. För nu nämnd tjänsteman skall såsom B-avdrag tillämpas ett belopp, som är dubbelt så stort som det för honom tillämpliga A-avdraget.

28 §.

De fall då löneavdrag skall tillämpas.

A. Allmänna bestämmelser.

I. Tjänstledighet: Tjänsteman äger — — — början tillhör.

*Tjänstledighetsorsak.**Löneförman.*

3. Militärtjänstgöring, då krigsavlöningsreglementet icke är å tjänstemannen tillämpligt.

a) Värnpliktstjänstgöring, som — — — eller därefter.

b) Frivillig befodrings- eller repetitionskurs eller med sådan kurs jämställd annan kurs eller övning, vilken erfordras för vinnande eller bibehållande av viss tjänstegrad (tjänsteklass) såsom värnpliktigt befäl (värnpliktig civilmilitär personal) eller såsom krigsfrivilligt befäl.

Frivillig utbildning för vinnande eller bibehållande av kompetens för viss i mobiliseringsstabell (motsvarande) ingående befattning, vilken vederbörande förklarar sig villig att bestrida under beredskapstillstånd och vid krig.

c) Tjänstgöring, vilken — — — och vattenbyggnadskåren.

Kaptens-, fanjunkar- — — — i reserven.

d) Hemvärnsövning, hemvärns- — — — verkställande organ.

Grupp 3: Lön med B-avdrag.

Grupp 2 och 3: Lön med B-avdrag högst 32 dagar av ett och samma kalenderår.

Grupp 3: Lön med B-avdrag.

Grupp 1—3: Enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

e) Repetitionsövning, som erfordras för bibehållande av förutvarande fältflygare vid krigsplacering såsom flygförare i krigsflygplan.

4. Arbete av — — — allmänt intresse.

Grupp 2 och 3: Lön med B-avdrag högst 45 dagar av ett och samma kalenderår.

Grupp 1—3: Enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

6. Sjukdom m. m.

a) Sjukdom eller — — — av tjänsten.
I tjänsten — — — ådragit sig.

Med tjänsten — — — statens räkning.

b) Sjukdom i — — — anordnad läkarundersökning.

Grupp 2: Oavkortad lön — — — äga rum.

Grupp 3: Oavkortad lön.

Grupp 2: Lön med — — — en följd.

Grupp 3: Oavkortad lön under högst följande antal dagar av ett och samma kalenderår:

25 dagar för tjänstemän tillhörande lönegraderna Ca, Ce, Cf, Cg, Ma, Md, Me, Mf och Mg 1—14 samt Mha 1 och 2,

20 dagar för tjänstemän tillhörande lönegraderna Ca, Ce, Cf, Cg, Ma, Md, Me, Mf och Mg 15—26 samt Cob 1,

10 dagar för tjänstemän tillhörande övriga lönegrader.

Oavkortad lön — — — åtnjuta semester.

Lön med A-avdrag i övrigt.

Grupp 3: Lön med B-avdrag.

c) Svag hälsas — — — behörigen styrkt.

III. Avstängning från tjänstgöring m. m.: Är tjänsteman — — — eller beslut.

Är tjänsteman avstängd från tjänstgöring av annan anledning än nyss sagts, anhållen såsom misstänkt för brott eller häktad för brott eller undergår han frihetsstraff, är han skyldig vidkännas C-avdrag, vederbörande myndighet likväl obetaget att, där så prövas skäligt, låta honom uppbära viss del av lönen. Finnes avstängningen hava varit obefogad, blir den anhållne ej häktad eller blir den anhållne eller häktade frikänd, skall löneavdrag ej tillämpas och innehållen lön utbetalas.

B. Särskilda bestämmelser.

Högsta domstolen. Regeringsrätten. Häradsrätterna.

Försvaret.

1. a) Vad under — — — avse försvarsväsendet.

I fråga om lön vid tjänstledighet för studier för fortsatt militär utbildning eller för förvärvande av kompetens till vinnande av civil anställning gälla för innehavare av beställningar i lönegraderna Mha 1 och 2 samt Me 10 och 11 särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

b) Vid tjänstledighet — — — samma kalenderår.

c) Där sådant — — — av kalenderåret.

2. Vad under III sägs om frihetsstraff avser icke arrest. För tid, under vilken tjänsteman undergår arreststraff, skall han vidkännas A-avdrag. Huru med belopp, som innehållits i anledning av arreststraff, skall förfaras i fall, då tjänsteman varder i målet slutligen dömd till arrest på kortare tid eller till annat straff eller påföljd eller ock befriad från ansvar, stadgas i lagen om disciplinstraff för krigsmän.

Konjunkturinstitutet.

Läroverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Konsthögskolan. Musikaliska akademien med musikhögskolan. Universitetet och vissa högskolor. Farmaceutiska institutet. Gymnastiska centralinstitutet. Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp. Statens anstalt för fallandesjuka.

För tjänsteman, vilken är berättigad till ferier, skola de stadganden i tillämpliga delar gälla, som innefattas i punkterna 1 b) och 2 av ovan meddelade särskilda bestämmelser för läroverk m. fl. läroanstalter.

Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.

Lots- och fyrstaten.

Länsstyrelserna.

Statens affärskörande verk.

---

29 §.

Semester och däremot svarande annan ledighet.

A. Allmänna bestämmelser.

1 mom. Tjänsteman äger — — — följande sammanställning.

Tjänsteman tillhörande	Till och med	* Från och med
	det kalenderår, under vilket tjänstemannen fyller	
	39 år	40 år
avdragsgrupp 1 eller 2	20 dagar	20 dagar
avdragsgrupp 3: lönegraderna Ca, Ce, Cf, Cg, Ma, Md, Me, Mf och Mg 1—14 samt Mha 1 och 2	20 »	30 »
lönegraderna Ca, Ce, Cf, Cg, Ma, Md, Me, Mf och Mg 15—26 samt Cob 1	25 »	35 »
övriga lönegrader	35 »	45 »

Semestern erhålles — — — detta år.

Den, som — — — vederbörande myndighet.

Till vissa — — — i 30 §.

B. Särskilda bestämmelser.

Högsta domstolen. Regeringsrätten. Nedre justitierevisionen. Hovrätterna.
Kammarrätten.

Utrikesdepartementet. Beskickningar och konsulat.

Försvaret.

Karolinska sjukhuset. Serafimerlasarettet. Statens sinnessjukhus. Statens anstalt för fallandesjuka. Statens alkoholistanstalt å Venngarn.

Läroverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Konsthögskolan. Musikaliska akademien med musikhögskolan. Universitetet och vissa högskolor. Farmaceutiska institutet. Gymnastiska centralinstitutet. Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp.

I stället för semester enligt de allmänna bestämmelserna äga ordinarie lärare vid här avsedda verk ävensom musikaliska akademiens sekreterare och direktören för musikhögskolan åtnjuta ferier på tider, som i vederbörande stadgor och reglementen föreskrivas. Vad nu sagts skall likväl icke avse föreståndaren för det till konsthögskolan hörande institutet för materialkunskap, tillika lärare i materialkunskap samt chefen för rasbiologiska institutet, tillika professor i rasbiologi.

Extra ordinarie — — — ordinarie lärare.

Socialinstitutet i Stockholm.

Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.

Lots- och fyrstaten.

Länsstyrelserna.

---

30 §.

Semesterersättning.

A. Allmänna bestämmelser.

Därest aspirant eller extra tjänsteman eller innehavare av beställning i lönegraden Mha 1 eller 2 eller lönegraden Me 10 avgår ur statens tjänst eller avlider innan han åtnjutit den semester, vartill han vid avgången eller dödsfallet var berättigad enligt bestämmelserna i 29 §, äger tjänstemannen eller, om han avlidit, hans dödsbo erhålla semesterersättning. Semesterersättningen skall motsvara den lön, som tjänstemannen skulle hava erhållit under förlängd anställning det antal dagar, som den återstående semestern omfattar.

31 §.

Vikariatsersättning m. m.

B. Särskilda bestämmelser.

Hovrätterna. Häradsrätterna.

Fångvårdsanstalterna. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. Statens sinnessjukhus. Statens anstalt för fallandesjuka.

Försvaret.

Militär eller — — — allmänna bestämmelserna.

Vad nyss — — — avsett slag.

Vikariatsersättning må — — — under sjötjänstgöring.

Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela beslut eller bestämmelser i fråga om ersättning till militärläkare, som, vid sidan av tjänstgöring i egen tjänst, tillfälligtvis bestrider annan läkartjänst vid försvaret.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.

1. För förste — — — allmänna bestämmelserna.

2. Vikariatsersättningen för provinsialläkare, som uppehåller tjänst som, förste provinsialläkare, eller för distriktsveterinär, som uppehåller tjänst som länsveterinär, bestämmes av vederbörande myndighet, med iakt-

tagande att ersättningen må uppgå till högst 15 kronor för dag för provinsialläkare och till högst 13 kronor för dag för distriktsveterinär.

3. Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela beslut eller bestämmelser i fråga om ersättning till provinsialläkare eller distriktsveterinär, som, vid sidan av tjänstgöring i egen tjänst, på grund av förordnande bestrider motsvarande tjänst i angränsande distrikt; dock må ersättning icke utgå i fall, där tjänstgöringen i det angränsande distriktet föranletts av sådan tjänstefrihet för ordinarie tjänsteinnehavaren, varom i 10 § 3 mom. förmåles.

Statens affärsdrivande verk.

---

33 §.

Särskilda ersättningar.

A. Allmänna bestämmelser.

1 mom. Angående ersättning vid förrättning och tjänsteresa gäller vad därom stadgas i allmänna resereglementet och i särskilda av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

2 mom. Tjänsteman, som — — — i följd.

Därest tjänsteman — — — semesterns avbrytande.

3 mom. Tjänsteman må åtnjuta ersättning för flyttningskostnad enligt vad därom särskilt stadgas.

4 mom. Tjänsteman, som å tjänstens vägnar handhar kontant uppbörd eller verkställer kontant utbetalning av medel, kan enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder erhålla *felräkningspenningar* till belopp, som bestämmes med hänsyn till de omständigheter, under vilka uppbörd eller utbetalning sker, och i förhållande till uppbördens eller utbetalningens omfattning. Felräkningspenningar må icke vid en och samma tjänst utgå med högre belopp än 780 kronor för år räknat.

För tid, under vilken här avsedd tjänsteman icke bestrider sin tjänst, uppbäras felräkningspenningarna av den, som uppehåller tjänsten.

5 mom. Vissa tjänstemän äga uppbära *representationsbidrag* i enlighet med i denna paragraf meddelade särskilda bestämmelser. Vid semester eller tjänstledighet för sådan tjänsteman beror på beslut eller bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, huru med nämnda bidrag skall förfaras.

B. Särskilda bestämmelser.

Utrikesdepartementet. Beskickningar och konsulat. Försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer.

Försvaret.

1. I stället — — — flera ledighetsperioder.

Bestämmelserna i — — — sagda löneklass.

2. Till sådan tjänsteman i högst lönegraden Ma 14 vid flottan eller flygvapnet, som under sjötjänstgöring omhänderhar annan uppbörd än penninguppbörd, utgår särskild ersättning med 50 öre för dag.

3. Cheferna för Sydkustens och Västkustens marindistrikt äga uppbära representationsbidrag med 3 600 kronor respektive 1 500 kronor för år räknat.

Under sjötjänstgöring utgå till vissa beställningshavare *representationspenningar* enligt de närmare bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t.

4. Vid tillträdande av beställning med lönegradsbeteckningen Mha äger den, som icke förut innehåft sådan beställning, uppbära anställningspenning med 75 kronor.

I fråga om förmåner i syfte att underlätta övergång från icke-ordinarie manskapsbeställning till civil anställning gäller vad därom särskilt stadgas.

Universiteten och vissa högskolor.

Ordinarie tjänsteman vid Stockholms eller Göteborgs högskola, som med stöd av 13 § förflyttas utan egen ansökan eller därom uttryckt önskan, äger uppbära ersättning för flyttningskostnad enligt vad därom särskilt stadgas.

Läroverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Ersättning enligt allmänna resereglementet må ej, med mindre Kungl. Maj:t för visst fall därom förordnar, utgå till lärare i anledning av att han tillika helt eller delvis uppehåller lärarbefattning vid annan här avsedd läroanstalt.

Vid de — — — särskilt stadgas.

Folkskolinspektionen.

Lantbruksattachéerna.

Flyinge hingstdepå och stuteri. Strömsholms hingstdepå.

Provinsiälläkarstaten.

Länsstyrelserna.

Överståthållaren äger uppbära representationsbidrag med 20 000 kronor för år.

Landshövding äger uppbära representationsbidrag i Malmöhus län och i Göteborgs och Bohus län med 15 000 kronor för år samt i annat län med 12 000 kronor för år.

Statens affärsdrivande verk.

34 §.

Kallortstillägg och enslighetstillägg m. m.**B. Särskilda bestämmelser.***Häradsrätterna.**Försvaret.**Tullstaten.*

Läroverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Lots- och fyrstaten.

1. Till tjänsteman stationerad å ort, där vistelsen till följd av ortens särskilt ensliga belägenhet kan anses medföra avsevärda olägenheter, utgår enslighetstillägg med nedanstående, för olika enslighetsklasser bestämda belopp för år räknat, nämligen

för enslighetsklass	I	240 kronor	
»	»	II	360 »
»	»	III	480 »
»	»	IV	600 »
»	»	V	720 »

Vad i — — — och enslighetsklasser.

2. För tjänsteman — — — med hälften.

Statens affärsdrivande verk.

35 §.

Lönertillägg vid vissa slag av tjänstgöring.

1 mom. Lönertillägg vid tågtjänstgöring m. m.

Statens affärsdrivande verk.

Vid statens järnvägar må enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser utgå

a) lönertillägg till tjänsteman, vilken tjänstgör såsom förare å ånglok, elektrolok, motorlok eller enbemannad rälsbuss eller såsom eldare å ånglok, ävensom gottgörelse för mistat lönertillägg till tjänsteman, vilken på grund av särskilt tjänstupdrag tillfälligtvis är hindrad att fullgöra sådan tjänstgöring som nyss sagts;

b) lönertillägg till tjänsteman, som bestrider växlingstjänst, samt stationskarl, vilken fullgör göromål såsom tågklarare; samt

c) lönertillägg till tjänsteman, som på grund av förordnande bestrider göromål såsom tågledare eller lokledare.

2 mom. Sjöertillägg m. m.

Försvaret.

1. Beställningshavare äger — — — Kungl. Maj:t.

1	2				3		4		5	
	Sjöertillägg för dag vid tjänstgöring									
	å annat fartyg än undervattensbåt					å undervattensbåt				
Beställningshavare tillhörande lönegrad (tjänstbarhetsklass)	beställningshavare i allmänhet, kronor	vissa yrkesmän, kronor	beställningshavare i allmänhet, kronor	vissa yrkesmän, kronor						
<i>Militära beställningshavare</i>										
Mha 1 { 3. klass sjöman	1: —	—	2: 50	—						
» 2. klass sjöman	1: 25	—	3: 25	—						
Mha 2	1: 50	1: 75	3: 75	4: —						
Me, Mg 10 och 11	2: 50	2: 75	6: 25	6: 50						
Ma 14	3: —	3: 25	7: 50	7: 75						
» Me 16	3: 50	4: —	8: 75	9: 25						
» » 19	4: —	5: —	10: —	11: —						
» » 21 och 23	4: 75	—	12: —	—						
» 27	6: —	—	15: —	—						
» 30	7: —	—	17: 50	—						
» 33	7: 75	—	19: 50	—						
» 37 och Mo 13—15	11: —	—	—	—						
Mo 17	12: —	—	—	—						
<i>Civilmilitära beställningshavare</i>										
Ca, Ce, Cg 25	5: —	—	12: 50	—						
» » » 27	6: —	—	15: —	—						
» » » 29—31	7: —	—	17: 50	—						
» » » 33 och 37	7: 75	—	—	—						

Ann. De i kolumnerna 3 och 5 i tabellen för vissa yrkesmän angivna beloppen skola tillämpas,

i fråga om lönegraderna Mha 1 och 2, Mg 10, Me 10 och 11 samt Ma 14: för hovmästare, kock, eldare, torpedhantverkare eller telehantverkare; samt

i fråga om lönegraderna Me 16 och Ma 16—19: för maskinist, torpedmästare, telemästare eller i befattning såsom teleuppborädsman kommenderad radiomästare.

I förestående tabell angivna belopp skola förhöjas,

a) för beställningshavare tillhörande någon av lönegraderna Ma 30 och 33, vilken kommenderats till sjötjänstgöring i befattning såsom avdelningschef, flottiljchef eller divisionschef samt för beställningshavare tillhörande lönegraden Ma 27, vilken utan att samtidigt vara fartygschef kommenderats till sjötjänstgöring i befattning av nyss nämnt slag: med 3 kronor för dag räknat,

b) för beställningshavare, som i annat fall än under a) sagts kommenderats till sjötjänstgöring i befattning såsom fartygschef: med följande belopp för dag räknat, allt efter den klass, vartill fartyget enligt beslut av Kungl. Maj:t är att hänföra, nämligen

	kronor
chef å fartyg av klass 1	3:—
» » » » » 2	2:50
» » » » » 3	2:—

c) för beställningshavare, tjänstgörande ombord å undervattensbåt utrustad med snorkelanläggning: med 6 kronor för varje dag varunder sjötjänstgöring fullgjorts ombord å undervattensbåten och denna med användande av snorkeln befunnit sig i undervattensläge.

Härutöver skall — — — b) sagts.

Vad ovan — — — beteckningen Md.

2. I fråga — — — klass sjöman.

3. Sjötillägg utgår icke till beställningshavare, vilken såsom tillhörande eller kommenderad till tjänstgöring vid flygvapnet åtnjuter flygtillägg eller elevtillägg.

4. Erforderliga föreskrifter — — — vederbörande myndighet.

5. I fråga — — — därom förordnar.

6. Angående *ersättning* — — — därom förordnar.

Tullverket.

Angående lönetillägg till *motorskötare* å vissa tullfartyg gäller vad Kungl. Maj:t därom förordnar.

*Statens fartyg för fiskeriundersökningar.**Lots- och fyrstaten.*

Lotspersonalen äger uppbära *lotslott* och *lotslottersättning* enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t meddelar.

Ordinarie tjänstemän, som angivas i efterföljande tabell, ävensom extra ordinarie tjänstemän, aspiranter och extra tjänstemän äga för tid, då de fullgöra tjänstgöring på fyrskepp, å vilket de äro påmönstrade, åtnjuta *fyrskippstillägg* med visst belopp för dag räknat. Tillägget utgår, då fyrskeppet ligger å sin station eller är under gång till eller från stationen, med det normalbelopp, som i tabellen angives för vederbörande stationsgrupp, samt i annat fall med hälften av normalbeloppet, dock att tillägget i stället skall utgå med, i förra fallet 150 och i senare fallet 75 procent av normalbeloppet vid tjänstgöring under tiden 16 oktober—31 mars å norr om 60:e breddgraden stationerat fyrskepp eller under tiden 16 november—15 mars å annat fyrskepp.

Tjänsteman	Stationsgrupp		
	A, kronor	B, kronor	C, kronor
Fyrvaktare	2: —	3: —	4: —
Förste fyrvaktare	3: —	4: —	5: —
Fyrmästare	5: —	6: —	7: —

Närmare bestämmelser angående fördelningen av fyrskeppens stationsorter på stationsgrupper meddelas av Kungl. Maj:t.

Statens affärsdrivande verk.

Angående lönetillägg till tjänsteman vid statens järnvägar, vilken *tjänstgör å hjälpfartyg* samt till tjänsteman vid statens vattenfallsverk, vilken *tjänstgör å bogserbåt*, gäller vad Kungl. Maj:t därom förordnar.

3 mom. Flygtillägg m. m.*Försvaret.*

1. Beställningshavare, som har att fullgöra flygtjänstgöring i någon av nedannämnda befattningar, äger under de närmare villkor och förutsättningar, som i detta reglemente angivas, uppbära *flygtillägg* med följande belopp för månad räknat:

Beställningshavare tillhörande lönegrad	Flygtillägg i befattning såsom							
	flygförare,	flygspanare,	provflygare,	kontrollflygare		flygsignalist,	färdmekaniker,	meteorolog,
				flygförare,	övriga,			
kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor
Mha 1 och 2, Me, Mg 10 och 11, Ma 14	270	—	480	—	—	270	240	—
Ma, Me 16, Ma 19 (fanjunkare)	330	330	480	—	—	330	300	—
Ma, Me 19 (löjtnant), Ma 23	390	390	480	—	—	—	—	—
Ma 27—37	450	390	480	—	—	—	—	—
Mo eller Mp 13—22	480	390	—	—	—	—	—	—
Ca, Ce, Cg 10 och 12	—	—	—	—	—	—	240	—
Ca, Ce, Cg 15—22	—	—	—	—	180	—	300	180
Ca, Ce, Cg 23—37, Cp 15 och 16 ..	—	—	480	390	240	—	—	240

2. Flygtjänstgöring skall för att berättiga till flygtillägg fullgöras minst i den omfattning, som bestämmes av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av chefen för flygvapnet.

3. Flygförare, som tillika är flyglärare vid grundläggande flygutbildning, äger utöver flygtillägg åtnjuta *flygläartillägg* med 60 kronor för månad räknat.

4. *Elevtillägg* utgår med 120 kronor för månad räknat till beställningshavare, som är kommenderad såsom elev i grundläggande flygutbildning, samt med 180 kronor för månad räknat till beställningshavare, som tillhör armén eller marinen och som vid flygvapnet undergår grundläggande flygutbildning till flygspanare.

5. Flygtillägg, flygläartillägg och elevtillägg må åtnjutas jämväl under semester ävensom under tjänstledighet med oavkortad lön, i senare fallet dock högst under 2 år. Under tjänstledighet, som medför löneavdrag jämlikt 28 §, minskas tilläggen, för dag räknat, vid A-avdrag med 1/120 och vid B-avdrag med 1/60. Vid C-avdrag utgår intet tillägg.

6. Har beställningshavare skadats till följd av olycksfall vid flygning eller ådragit sig sjukdom, till vilken flygtjänstgöring kan anses hava väsentligen bidragit, och har han av sådan anledning blivit oförmögen till dylik tjänstgöring utan att fördenskull åtnjuta tjänstledighet, äger han bibehålla 3/4 av flygtillägget under sammanlagt högst ett år från tjänstgöringshindrets början, inberäknat av skadan eller sjukdomen föranledd tjänstledighet, samt halvt flygtillägg under ytterligare högst ett år.

Beställningshavare, som på grund av sjukdom eller nedsatt arbetsförmåga i andra fall än i föregående stycke sägs avstänges från flygtjänstgöring, äger på motsvarande sätt bibehålla halvt flygtillägg under sammanlagt högst ett år från tjänstgöringshindrets början, inberäknat av sjukdomen eller den nedsatta arbetsförmågan föranledd tjänstledighet, samt 1/4 av flygtillägget under ytterligare högst ett år.

7. Därest beställningshavare i andra fall än i punkterna 5 och 6 avses på egen begäran befrias från flygtjänstgöring eller övergår till befattning, med vilken dylik tjänstgöring icke är förenad, upphör rätten till flygtillägg. Vad sålunda stadgats gäller även för det fall att beställningshavare av annan anledning än sjukdom eller nedsatt arbetsförmåga av chefen för flygvapnet förklaras olämplig till fortsatt flygtjänstgöring.

8. Beställningshavare, vilken fullgjort föreskriven flygtjänstgöring under sammanlagt minst 12 år, äger, därest han av anledning som i punkt 6 sägs eller av organisatoriska skäl går förlustig rätten till flygtillägg, för tiden därefter, så länge han kvarstår i flygvapnets tjänst, uppbära lön enligt löneklass, vars nummer med två enheter överstiger numret för den löneklass han enligt detta reglemente eljest skolat tillhöra, dock att för beställningshavare med lön enligt löneklasserna 39 eller 40 å löneplan 1 eller enligt löneplan 2 storleken av löneförhöjningen fastställas av Kungl. Maj:t.

9. Beställningshavare, som icke är berättigad till flygtillägg eller elevtillägg, samt civil tjänsteman vid försvaret äger för dag, varunder han beordras deltaga i flygning enligt av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av försvarets civilförvaltning meddelade föreskrifter uppbära *flygtraktamente* med följande belopp:

Beställningshavare (tjänsteman) tillhörande lönegrad	Dagbelopp kronor
1. Mha 1 och 2, Ma, Me, Mg 10 och 11, Ma 14, Ca, Ce, Cf, Cg 1—15	9
2. Ma, Me 16, Ma, Me 19, Ca, Ce, Cf, Cg 16—19	11
3. Övriga	13

Därest militär eller civilmilitär beställningshavare, som avses i föregående stycke, under deltagande i flygning drabbas av olycksfall, varav föranledes sjukdom eller förlust av arbetsförmågan, äger han under tjänstledighet till följd av olycksfallet åtnjuta flygtillägg, beställningshavare, som avses under 1 i tabellen ovan, med 150 kronor för månad räknat och annan beställningshavare med 210 kronor för månad räknat. Dylikt flygtillägg må utgå under en tid av högst 2 år.

10. För beställningshavare i lönegrad med beteckningen Md skall i fråga om flygtillägg och flygtraktamente gälla detsamma som för beställningshavare i motsvarande lönegrad med beteckningen Ma.

11. Erforderliga föreskrifter angående tillämpningen av bestämmelserna här ovan meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av vederbörande myndighet.

Rikets allmänna kartverk.

36 §.

Inkomster enligt taxa m. m.

Lots- och fyrstaten.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser må personal vid lotsplatserna åtnjuta från sjöfarten utgående ersättningar och förmåner för biträde av kronolots.

Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.

38 §.

Tjänstebostad m. m.

B. Särskilda bestämmelser.

Fångvårdsanstalterna. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. Statens sinnessjukhus. Statens anstalt för fallandesjuka.

*Utrikesdepartementet. Beskickningar och konsulat.**Försvaret.**Universiteten och vissa högskolor.*

Professor eller annan tjänsteman, åt vilken jämlikt donation anvisats särskild tjänstebostad, utan att fråga är om sådan förmån, som enligt de i 19 § meddelade särskilda bestämmelserna för universiteten och vissa högskolor icke skall föranleda avdrag å lönen, skall för bostaden erlægga ersättning enligt grunder, som bestämmas av Kungl. Maj:t.

*Läroverk m. fl. läroanstalter.**Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan.**Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.**Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.*

Länsstyrelserna.

Statens affärsdrivande verk.

39 §.

Tjänstedräkt och tjänstetecken m. m.

B. Särskilda bestämmelser.

Försvaret.

1. För militära — — — nedan sägs.
2. Innehavare av — — — centrala förvaltningsmyndighet.

I vad — — — Kungl. Maj:t.

3. *Beställningshavare tillhörande någon av lönegraderna Ma, Me och Mg 10 samt Ma och Me 11 ävensom hjälptekniker vid flygvapnet* må såsom *lån* erhålla beklädning och övrig för tjänsten erforderlig utrustning. I den mån fråga icke är om persedlar, vilka enligt punkt 4 a) här nedan må utan ersättning utlånas till ordinarie beställningshavare, skall vederbörande här- för månadsvis i efterskott erlagga *ersättning* med belopp, som fastställs av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av vederbörande centrala förvaltningsmyndighet. Ersättningen skall i fråga om uniforms- persedlar motsvara hälften av statsverkets beräknade självkostnad och be- träffande övriga persedlar hela självkostnaden.

4. a) *Annan beställningshavare* — — — hörande utrustning.

I övrigt — — — viss tid.

b) Sådan under a) avsedd beställningshavare, som är skyldig att inne- hava tjänstedräkt, äger vid tillträdandet av första ordinarie eller extra or- dinarie beställning uppbära *ekiperingshjälp* med 750 kronor, om han icke i annan tidigare anställning vid försvaret uppburit ekiperingshjälp.

c) För underhåll och förnyelse av obligatoriska persedlar äger under a) avsedd beställningshavare uppbära *ekiperingsbidrag* med 270 kronor för år räknat. Kungl. Maj:t må likväl dels för beställningshavare, som enligt särskilt medgivande äger att regelmässigt under tjänstgöringen bära civil dräkt, förordna, att ekiperingsbidrag icke skall utgå, eller fastställa bidraget till det lägre belopp, som prövas skäligt, dels ock för civilmilitär beställ- ningshavare, vilken icke är underkastad daglig tjänstgöring i den omfatt- ning, som gäller för beställningshavare i allmänhet, fastställa bidraget till det lägre belopp, som prövas skäligt.

Rätt till — — — centrala förvaltningsmyndighet.

Läroverk m. fl. läroanstalter.
-----*Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.*
-----*Länsstyrelserna.*
-----

40 §.

Vissa andra förmåner in natura.**A. Allmänna bestämmelser.**

Erhåller tjänsteman genom vederbörande myndighets försorg *kost in natura*, eller verkställes genom myndighets försorg *tvätt för tjänstemannens enskilda räkning*, har tjänstemannen att härför erlægga ersättning genom avdrag å avlöningen eller på annat sätt i enlighet med bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av vederbörande myndighet.

41 §.

Grundläggande bestämmelser om sjukvård.**B. Särskilda bestämmelser.***Högsta domstolen. Regeringsrätten.*
-----*Försvaret.*

1. För innehavare av beställning med lönegradsbeteckningen Mha må — — — stycket sägs.
2. För innehavare av beställning med lönegradsbeteckningen Mha och för beställningshavare i lönegraden Mg 10, Me 10 eller Me 11 må rätten till fri sjukvård, om beställningshavaren vid anställningens upphörande är i behov därav, bibehållas så länge sjukdomen kvarstår, dock högst ett år efter anställningens upphörande.
3. Angående rätt — — — särskilt stadgas.

Universitetet och vissa högskolor.

Vad i detta kapitel sägs om statsmedel skall i fråga om befattningshavare vid Stockholms och Göteborgs högskolor i stället avse vederbörande högskolas medel.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.

Länsstyrelserna.

---

46 §.

Läkemedel.

2 mom. Räkning å kostnad för läkemedel, som föreskrivits av annan läkare än verksläkaren, skall, där ej Kungl. Maj:t för visst verk annorlunda förordnar, vara attesterad av verksläkaren, innan utbetalning på grund av räkningen äger rum.

49 §.

B. Särskilda bestämmelser.

Försvaret.

Universiteten och vissa högskolor.

Vid Stockholms och Göteborgs högskolor skall i stället för vad i 1 mom. andra stycket sägs gälla, att i 1 mom. första stycket avsett belopp i förekommande fall skall minskas med begravningshjälp, vartill dödsboet är berättigat enligt allmän lag eller särskild författning. Vad i 2 mom. sägs om statsmedel skall i fråga om angivna båda högskolor avse vederbörande högskolas medel.

Lärqverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Hushållningssällskapen. Skogsvårdsstyrelserna.

---

50 §.

1 mom. I den — — — å lönen.

Vid beräkningen — — — öretal bortfaller.

Utbetalningen av för viss kalendermånad beräknat belopp, till den del detsamma icke skall innehållas enligt särskilda föreskrifter, sker tidigast den tjugufemte dagen och senast den sista helgfria dagen i månaden. Vederbörande myndighet må dock medgiva, att utbetalningen äger rum tidigast den tjuguantra dagen i december månad. Om beloppet tillställs tjänstemannen genom postverket eller genom insättning i bank, skall det av vederbörande myndighet utanordnas i så god tid, att det kan beräknas vara för tjänstemannen tillgängligt senast den sista helgfria dagen i månaden.

Då tjänstemans — — — anställningens upphörande.

51 §.

1 mom. Tjänsteman är — — — *av reglementet:*

19 § 3 mom. angående ersättning efter ackord eller beting samt de i nämnda paragraf meddelade särskilda bestämmelserna för universiteten och vissa högskolor, för läroverk m. fl. läroanstalter samt för hushållningssällskapen och skogsvårdsstyrelserna,

21—23 §§ — — — angående sjukvård.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1952.

Placeringstabell.

Löneklassplacering a) i tjänst med lönegradsbeteckning Ca, Ce, Cg, Ma, Md, Me eller Mg med hänsyn till lägre tjänst med någon av dessa lönegradsbeteckningar, b) i beställning i lönegrad Mha 2 med hänsyn till beställning i lönegrad Mha 1.

I tabellen — — — efter kolon.

— — — — —

Anvisningar till placeringstabellen.

1. *Löneklassplacering med — — — 21 § tillämpas.*
2. *Löneklassplacering med — — — för löneklassuppflyttning.*

Innehållsförteckning

	Sid.
I. Statens allmänna avlöningsreglemente	2
Inledning	2
De särskilda författningsbestämmelserna	5
II. Övriga avlöningsreglementen	48
III. Avlöningsförstärkningar och befattningsarvoden m. m.	51
Hemställan	54
Författningsförslag	56